

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів вищої освіти**

**«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І
ВИРОБНИЦТВУ»**

**Актуальні питання розвитку аграрного та
земельного права: національний і
міжнародний вимір**

19 травня 2022 року

Біла Церква

2022

УДК 349.41/.42(477+100)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Мерзлов С.В., д-р с.-г. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Зубченко В.В., канд. екон. наук.
Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.
Мельник О.Г., канд. юрид. наук.
Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.
Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук.

Молодь – аграрні й науці і виробництву. Актуальні питання розвитку аграрного та земельного права: національний і міжнародний вимір: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 19 травня 2022 р. м. Біла Церква: БНАУ, 2022. 60 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

©БНАУ

ПРОЦЬКО М.І., головний консультант відділу
представництва в судах юридичного управління
Секретаріату Центральної виборчої комісії

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗЕМЕЛЬНО-ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ

У тезах висвітлюються основні питання реформування відносин щодо права власності на земельні ділянки, визначаються ознаки земельної частки (паю), а також надається оцінка здійсненню земельної реформи в Україні.

Ключові слова. Земельні частки (паї), сільськогосподарські підприємства, співвласники, земельна реформа.

В юридичній літературі особливості правової природи земельних часток (паїв) та права на земельну частку (паї) для забезпечення аграрного розвитку держави досліджували В. І. Андрейцев, О. А. Вівчаренко, В. К. Гуревський, І. А. Заплітна, В. М. Єрмоленко, В. Ф. Жаренко, О. І. Заєць, І. І. Каракаш, П. Ф. Кулинич, А. М. Мірошніченко, І. В. Мироненко, В. В. Носік, Ю. С. Петлюк, О. О. Погрібний, В. І. Семчик, М. В. Шульга та інші вчені.

Поняття «земельна частка (паї)» було запроваджено указами Президента України «Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва» від 10 листопада 1994 року (втратив чинність, крім п. 3, згідно указу Президента України від 20 липня 2007 року) та «Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям» від 8 серпня 1995 року. Зазначеними указами Президента України було передбачено поділ земель, які передано у колективну власність, на земельні частки (паї) без виділення їх у натурі (на місцевості).

Реформування відносин власності на землю в недержавних сільськогосподарських підприємствах шляхом розпаювання земель колективної власності на земельні частки (паї) було проведено згідно зазначених вище указів Президента України незважаючи на те, що їх приписи вступали у протиріччя із чинним на той час Земельним кодексом України в редакції від 13 березня 1992 року, у якому було передбачено механізм визначення середньої земельної частки [1].

Серед ознак земельної частки (паю) можна виділити наступні:

- умовний характер. Місцезнаходження та межі земельної частки (паю) є невизначеними;

- кількісний і вартісний вимір. Вартість земельного паю визначається нормативним шляхом, виходячи з грошової оцінки переданих у колективну власність земель та кількості осіб, які мають право на земельну частку (паї). Розміри земельної частки (паю) в умовних кадастрових гектарах визначаються виходячи з вартості земельної частки (паю) та середньої грошової оцінки одного гектара сільськогосподарських угідь для даного підприємства, кооперативу, товариства ;

- вимірюється в умовних кадастрових гектарах;

- право на земельну частку (пай) посвідчується сертифікатом на земельну частку (пай);

- право на земельну частку пай є підставою для отримання земельної ділянки в натурі (на місцевості) на праві власності [2].

Дискусійність питання про правову природу права на земельну частку (пай) у землях, що були передані у колективну власність сільськогосподарських підприємств, обумовлена насамперед суперечливістю законодавства, що визначав суб'єкта права колективної власності на землю (ст.5 ЗКУ в ред. 1992 р., ст. 10 ЗУ "Про колективне сільськогосподарське підприємство"): з одного боку, закон проголошував, що земельна ділянка належить "співвласникам" - громадянам, але в той же час суб'єктом права називається відповідна юридична особа - колективне сільськогосподарське підприємство (КСП).

Природно, що за таких умов думки науковців також розділилися. Одні визнавали право громадян речовим, обґрунтовували свої погляди на тій частині законодавчих положень, що називали громадян співвласниками, і з тих чи інших підстав не брали до уваги положення про юридичну особу як суб'єкта права колективної власності. Інші вчені (більшість) обирали прямо протилежний підхід і визнавали за громадянами лише зобов'язальне право вимоги до власника - юридичної особи[3].

Для забезпечення реалізації права на земельну частку (пай) власник земельної частки (паю) зобов'язаний підтвердити наявність такого права. Основним документом, що посвідчує право на земельну частку (пай), є сертифікат на право на земельну частку (пай), що видається районною (міською) державною адміністрацією кожному члену підприємства, кооперативу, товариства із зазначенням у ньому розміру частки (паю) в умовних кадастрових гектарах, а також у вартісному виразі[4].

Правова природа права на земельну частку (пай) зазнала істотної трансформації у процесі земельної реформи, а саме: а) з 1995 року до 2002 року таке право було зобов'язальним, а з 2003 року (після реструктуризації недержавних сільськогосподарських підприємств) набуло ознак речового; б) з 2001 року зазначене право набуло обмеженого характеру внаслідок законодавчої «тимчасової» заборони на укладення угод щодо відчуження земельних часток (паїв), не зважаючи на те, що рішенням ЄСПЛ 2018 року зазначені обмеження земельних прав були визнані такими, що порушують права людини; в) з 2019 року право на земельну частку (пай) набуло ознак строкового права і має бути реалізовано до 2025 року [1].

Список літератури

1. Право на земельну частку (пай) у системі прав на землю в Україні. URL:<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjmnobt4vXsAhVuAhAIHRIEAuo4ChAWMAZ6BAgJEAI&url=https%3A%2F%2Fsoclaw.com.ua%2Findex.php%2Fjournal%2Farticle%2Fdownload%2F177%2F149&usg=AOvVaw3tEtegdDLG7Q0xoWJzfCbn>

2. Заплітна І. Правова природа та характеристика земельної частки (паю). Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Право. 2016. Вип. 243. С. 117-124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_prav_2016_243_16

3. Мірошниченко А. М., Марусенко Р. І. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. К., 2009. 496 с.

4. Аграрне право України. URL:https://pidru4niki.com/1584072057443/pravo/agrarne_pravo_ukrayini.

АНДРУШКО І.О., студентка 4 курсу
Науковий керівник – **МАЛИШКО І.В.**, старший викладач
Білоцерківський національний аграрний університет

НОВЕЛЛИ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ФІЗИЧНИХ ОСІБ ПІДПРИЄМЦІВ

Розглянуто нове податкове законодавство, що містить кардинальні зміни щодо єдиного податку, зменшення ПДВ та акцизу на пальне, податкові стимули для великого бізнесу та благодійності. Оновлено спрощену систему оподаткування та надано пільги із сплати податків.

Ключові слова. Нова податкова система, спрощена система оподаткування, захист прав, законодавство у воєнний час.

На час війни та для післявоєнного стану розбудови країни потрібна нова податкова модель і Президент України підписав Закон України від 15.03.2022 № 2120-ІХ для підтримки українського бізнесу в умовах війни. Закон містить кардинальні зміни щодо єдиного податку, зменшення Податку на додану вартість (далі – ПДВ) та акцизу на пальне, податкові стимули для великого бізнесу та благодійності.

Відповідно, оновлено спрощену систему оподаткування та надан опільги із сплати податків. Сплачувати єдиний податок зможуть не лише Фізичні особи підприємці (далі – ФОП) або як їх прийнято називати в народі «спрощенці», але й великі підприємства за новими ставками [1].

Для цього Законом на період воєнного стану для платників, що перебувають на 3 групі єдиного податку збільшено ліміт річного доходу з 7 млн 600 тис гривень до 10 млрд гривень, і немає обмежень щодо кількості працівників. Ставка становитиме 2% від обороту незалежно від виду діяльності (виняток становить діяльність, пов'язана з підакцизними товарами, гральним бізнесом, обміном валют та видобуток і реалізація корисних копалин, банки, страхові компанії, ломбарди ФОП, юридичні особи-нерезиденти та ін.). ПДВ на цей період не нараховуватиметься і не сплачуватиметься. Звітний період квартал, сплата помісячно до 15 числа. Заяву про перехід на спрощену систему з особливостями необхідно подати до 31 березня [1].

ФОП 1,2 груп мають право не сплачувати єдиний податок. Ця норма є добровільною. Також, ФОП як на спрощеній, так і на загальній системі оподаткування, особи, які провадять незалежну професійну діяльність та члени фермерського господарства звільняються від сплати Єдиного соціального внеску (далі – ЄСВ) за себе. Ця норма стартує з 1 березня 2022 року і припиняє дію через рік після закінчення воєнного стану [1].

«Спрощенцям» 2,3 груп дозволяється не сплачувати ЄСВ за мобілізованих працівників. Так і суми будуть сплачені з коштів державного бюджету.

Протягом воєнного стану та 3 місяці потому штрафи та пеня з ЄСВ не стягується, а перевірки не проводяться [1].

На ФОПів та інших самозайнятих осіб теж поширюються норми новоприйнятого. У випадку відсутності у платника податків можливості своєчасно

виконати свій податковий обов'язок він звільняється від відповідальності з обов'язковим виконанням таких обов'язків протягом трьох місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні [1].

Втім, цестосуєтьсяширшого кола обов'язків:

- Дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності, у тому числі звітності, передбаченої п. 46.2 Податкового кодексу України;

- реєстрації у відповідних реєстрах податкових або акцизних накладних, розрахунків коригування;

- подання електронних документів, що містять дані про фактичні залишки пального та обсяг обігу пального або спирту етилового тощо [2].

А ті платники податків, які у зв'язку з наслідками їх **безпосередньої участі у воєнних діях** недотримались термінів виконання податкових обов'язків, звільняються від відповідальності за невиконання податкових обов'язків за умови:

- виконання таких обов'язків протягом одного місяця з дня закінчення дії воєнного стану;

- наявності наслідків, які унеможливили виконання таких обов'язків;

- звільняються від відповідальності, передбаченої ПКУ за невиконання податкових обов'язків за умови конання таких обов'язків **протягом одного місяця** з дня закінчення дії наслідків, які унеможливили виконання таких обов'язків [2].

Отже, знову прослідковується одна чітка тенденція. Пільги під час війни - це не податкові канікули. Це можливість законно не платити до бюджету тим, хто зараз не має такої можливості. Деталі пільги щодо ЄСВ ми дізнаємося з відповідних нормативних документів (поки що їх немає), як і про долю страхового стажу і виплат від ФСС в разі несплати ЄСВ.

Окремо треба сказати про тих самозайнятих осіб, які були мобілізовані. Згідно з п. 9-2 Прикінцевих та перехідних положень Закону про ЄСВ такі платники звільняються від обов'язків платити за себе та звітувати з ЄСВ за час мобілізації, яка припадає на особливий період, якщо вони не є роботодавцями!

Підставою для такого звільнення є заява ФОП та копія військового квитка або копія іншого документа, виданого відповідним державним органом, зі зазначенням даних про призов такої особи на військову службу за призовом під час мобілізації на особливий період.

Список літератури

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України від 15.03.2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>. (дата звернення: 25.04.2022).

2. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>(дата звернення: 25.04.2022)

УДК 349:412

АНДРУЩЕНКО М.М., студент 3 курсу

Науковий керівник – **НАСТІНА О.І.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЗЕМЛІ ГРОМАДСЬКОЇ ЗАБУДОВИ ТА ЗЕМЛІ ЖИТЛОВОЇ ЗАБУДОВИ: СПІЛЬНІ ТА ВІДМІННІ РИСИ

Чинний ЗК України у складі земель України виокремлює в якості самостійної категорії земель - землі житлової та громадської забудови (ст. 19). Це одна із новел Кодексу, який, легалізуючи названі землі, відмовився від окремої категорії, що раніше мала назву «Землі населених пунктів». До останніх земель усі раніше діючі республіканські Земельні кодекси (починаючи з 1970 р.) відносили землі міст, селищ міського типу та сільських населених пунктів.

Ключові слова: землі громадської забудови, землі житлової забудови, категорії земель, об'єкти земель громадської та житлової забудови.

Виокремлюючи землі житлової та громадської забудови в якості окремої категорії, законодавець виходить з того, що в межах населених пунктів можуть бути розташовані й інші категорії земель, які теж використовуються під забудову, наприклад, землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.

Найбільш повно співвідношення понять «землі житлової забудови» та «землі громадської забудови» представлено у дослідженнях М.В. Шульги, який вважає, що житловою забудовою як самостійним різновидом забудови конкретної території в населеному пункті слід вважати земельний масив (земельну ділянку), в межах якого розміщено житловий фонд (державний, комунальний, приватний, громадський). Здійснення житлової забудови як юридичними, так і фізичними особами передбачає нове будівництво, реконструкцію, реставрацію, капітальний ремонт і благоустрій житлових будівель і споруд, які складають житловий фонд.

Характеризуючи землі громадської забудови, автор класифікує об'єкти, які розташовані на відповідних земельних ділянках і виділяє такі: заклади освіти, установи охорони здоров'я і соціального забезпечення, відпочинку, культурно-освітні заклади, мистецькі установи, підприємства торгівлі, громадського харчування та побутового і комунального обслуговування тощо.

Науковець стверджує, що по-перше, у межах земель житлової та громадської забудови можуть розміщуватися як капітальні, так і тимчасові будівлі і споруди, які займають відповідні земельні ділянки, характеризуються певним цільовим призначенням і належать до земель житлової чи громадської забудови і, по-друге, залежно від характеру об'єктів забудови земельні ділянки, на яких розташовані ці об'єкти і призначені для їх обслуговування, повинні вважатися відповідно землями житлової чи громадської забудови з урахуванням притаманних їм певних специфічних ознак.

Об'єднуючою ознакою складових даної категорії земель виступає те, що вони, по-перше, перебувають у межах населених пунктів, тобто їх місце розташування, та,

по-друге, використовуються під забудову. Це стосується земельних ділянок як житлової, так і громадської забудови.

Для розмежування земель житлової та громадської забудови як самостійних складових єдиної категорії визначальним виступає сам характер забудови. Відомо, що, наприклад, житлове будівництво включає будівництво, реконструкцію, реставрацію, капітальний ремонт і благоустрій житлових будівель і споруд.

Основними структурними елементами, які формуються у межах житлової забудови, вважаються, зокрема, житловий квартал, житловий район та житловий масив. Такі складові характеризують перш за все забудову міських поселень та включають як садибну, так і несадибну забудову.

На відміну від житлової до земель громадської забудови мають відноситись згідно із законом земельні ділянки, зайняті, відповідно до містобудівної документації об'єктами громадського призначення. Серед них закон називає будівлі і споруди, в яких знаходяться органи державної влади та місцевого самоврядування, наприклад лікарні, школи, дитячі садки тощо.

Окремої уваги заслуговує питання щодо інших об'єктів загального користування, які згідно зі ст. 38 ЗК України мають безпосереднє відношення до земель житлової та громадської забудови як самостійної категорії земель.

Інші об'єкти загального користування в даній статті названі поряд з громадськими будівлями та спорудами. Правова природа інших об'єктів загального користування в ЗК України чітко не визначена. З одного боку, до таких об'єктів можна відносити майнові об'єкти, безпосередньо пов'язані із землею, скажімо, підземні переходи, мережі електропостачання та водовідведення та ін. З іншого - об'єктами загального користування можна вважати землі загального користування в межах населених пунктів.

Розглядаючи інші об'єкти загального користування, що можуть розташовуватися на землях громадської забудови, слід звернути увагу на наступну обставину. Об'єкти загального користування перебувають як серед житлової, так і серед громадської забудови. Вони не є об'єктами містобудування і виступають невід'ємним елементом комплексної забудови, яка є засобом забезпечення громадських та приватних інтересів, спрямованим на попереднє проведення інженерної підготовки, спорудження зовнішніх інженерно-транспортних мереж, об'єктів соціальної сфери, жилих будинків, благоустрою території, інших об'єктів містобудування.

Будучи збудованими відповідно до вимог містобудівної документації, інші об'єкти загального користування, відкриті для використання за їх призначенням для усього населення відповідного населеного пункту. Таке використання є переважно безкоштовним. Уявляється, що до таких об'єктів слід віднести підземні та надземні пішохідні переходи тощо. Землі під будівлями і спорудами громадського призначення, житловою забудовою та іншими об'єктами загального користування відіграють важливе значення в забезпеченні функціонування всіх населених пунктів. Від їх належного розміщення, раціонального використання та охорони залежить комфорт та благополуччя населення села, селища, міста.

Список літератури

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Офіц. вісн. України. 2001. - № 46. - Ст. 2038. I
2. О.В. Крамаренко/ Поняття земель для будівництва багатоквартирних | житлових будинків у містах / О.В, Крамаренко // Держава і право. - 2009. Вип. 46. - С. 436-443. '
3. Земельний кодекс України: науково-практичний коментар. Видання четверте, доповнене / за ред. Гетьмана А. ГГ, Шульги М. В. - Х.: ТОВ | Одиссей, 2007. - 624 с.
4. Земельне право : підручник / М, В. Шульга, 1-І. О. Багай, В. І. Гордєєв та ін .; за ред. М. В. Шульги. - Х. : Право, 2013. - 520 с.

УДК 355.087.2(477.41)

БРЕУС А.О., студентка 1 курсу

Науковий керівник – **ГРЕК І.М.**, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ:

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК НА БІЛОЦЕРКІВЩИНІ

Розкрито зміст поняття "волонтерство". Досліджено специфіку становлення і функціонування волонтерського руху Білоцерківщини на сучасному етапі.

Ключові слова: волонтерська діяльність, законодавство, білоцерківські волонтерські групи, благодійна допомога.

В умовах воєнного стану в Україні зростає потреба населення на професійну підтримку, допомогу та соціальний захист. Швидкий розвиток волонтерської діяльності став одним із механізмів протистояння збройній агресії Росії проти України.

Волонтерська діяльність - добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Волонтерська діяльність є формою благодійної діяльності та ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, неприбутковості [1, с.1.

Законодавство у сфері волонтерства включає в себе Конституцію України (254к/96-ВР), Закони України «Про соціальні послуги» (від 19.06.2003 р., № 966-IV), «Про волонтерську діяльність» (19 квітня 2011 р., N 3236-VI) та інші закони, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, й інші нормативно-правові акти.

У незалежній Україні зародження волонтерського руху датується початком 90-х рр. ХХ ст., коли було створено «Телефон довіри», у якому працювали волонтери. Із 1992 р. в Україні почала активно розвиватися мережа соціальних служб для молоді. Головна мета їхньої діяльності – реалізація державної молодіжної політики та завдань, окреслених у Декларації «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» та Закони України «Про сприяння соціальному становленню та

розвитку молоді в Україні». Саме створення центрів соціальних служб для молоді спричинило активний розвиток волонтерського руху[2, с.18].

Каталізатором волонтерського руху в Україні стала російсько-українська війна, розв'язана Росією 2014 року, частиною якої є, зокрема, відкритий військовий напад РФ за підтримки Білорусі на Україну, початий 24 лютого 2022 року.

Волонтери Білої Церкви з першого дня масштабного російського вторгнення активно відправляють гуманітарну допомогу, спорядження та техніку для українських військових. Щодня опрацьовують понад тисячі звернень, домовляються про закордонні посилки, доставляють автомобілі з їжею та ліками. Окрім цього, волонтери допомагають біженцям з поселенням на період війни.

У місті працює 7 спеціальних гуманітарних центрів. Про це у соціальних мережах повідомляють волонтери. Головним пріоритетом організацій залишається збір ліків, продуктів харчування, потреби для немовлят, а саме: дитяче харчування, підгузки, вологі серветки та інші засоби гігієни. У волонтерських секторах налічується понад 100 людей і кожен охочий білоцерківець має можливість долучитися до допомоги.

Понад 35 000 переселенців вже прийняла Білоцерківська територіальна громада. Кожен, хто потребує найнеобхіднішу допомогу має змогу отримати її в штабі.

Волонтерський штаб для надання допомоги частинам і підрозділам ЗСУ, а також органам місцевого самоврядування розташовано у Білій Церкві. Організація займається забезпеченням 15-ти добровольчих формувань територіальної оборони білоцерківського району.

Білоцерківські волонтерські групи «Волонтерська Бесідка», «Білоцерківські кікімори» та «Шалені бджілки» - координують свої зусилля з метою оперативного закриття питань потреб у маскувальних сітках для бойових підрозділів ЗСУ, а також займаються забезпеченням українських бійців теплим одягом, продуктами, ліками й засобами гігієни.

Отже, волонтерство – одна з основ громадянського суспільства. На Білоцерківщині закладено твердий фундамент волонтерської діяльності. Свідомі громадяни України надають благодійну допомогу не тільки армії та пораненим, але й дітям, біженцям і пенсіонерам.

Список літератури

1. Закон України "Про волонтерську діяльність" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 42, ст.435).

2. Кулініч Д. Волонтерство як феномен небайдужого суспільства // Бібліосвіт : інформаційний вісник. — Державна бібліотека України для юнацтва, 2014. — № 4 (52) (8 квітня).

УДК: 340.12

БОГДАНЕВИЧ Д.І., студентка 1 курсу

Науковий керівник – **ТЕРЕЩУК М.М.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВА КУЛЬТУРА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ

Наразі в Україні відбувається розбудова правової держави. Саме з цієї причини проблема підвищення розвитку правової культури та правосвідомості громадян є головною. Це складне питання потребує утворення такої системи, яка б якомога чітко розповсюджувала серед громадян розуміння права, знання про нього, повагу до правових норм та законів, що зменшило б рівень правового нігілізму, брати більш активну участь у процесі державотворення. Застосування такої системи в теорії та на практиці допоможе утворити умови для піднесення правової демократичної держави. Дана проблема є важливою ще через те, що вона перетинається з розв'язанням завдання загального аналізу правової культури в українському суспільстві в ході якого стає зрозумілим, що вона є далеко неідеальною і саме тому є сенс проводити подальші дослідження даного питання.

Водночас аналіз наявних публікацій свідчить, що розробка проблематики правової культури ще далека від завершення. Почасти це зумовлюється специфікою предмета пізнання, адже права культура є явищем, яке за умов трансформації суспільного життя та розвитку державно-правової дійсності зазнає постійних змін. Тому вивчення юридичною наукою предмета правової культури пов'язане із багатьма викликами. Одним із них є, зокрема, плюралізм у визначенні поняття правової культури, що зазначають практично усі фахівці із зазначеної проблематики.

На думку В. Копейчикова, права культура є системою правових цінностей, що відповідають рівню досягнутого суспільством правового прогресу і відображають у правовій формі стан свободи особи та інші найважливіші соціальні цінності [1, с. 140].

Погоджуємося з думкою С. Алексєєва, який у своїй праці підкреслює суб'єктивний чинник у понятті «права культура». На думку науковця, значне місце посідають особисті, психологічні властивості людини, спрямованість дій та вчинків, пов'язаних із правовою поведінкою [2, с. 214].

Зокрема, І. Шаравара свідчить, що формування правової свідомості і правової культури в нашому суспільстві не відбувалося і не може відбуватися у майбутньому стихійно, саме собою. Воно має бути результатом активної діяльності суспільства, усіх його громадян, кожної особи.

По-перше, на формування правової свідомості та правової культури впливає увесь процес правотворчості, процес реалізації та застосування правових норм державними органами України, стан законності та правопорядку, розвиток правовідносин.

По-друге, розкриття рушійних сил правової культури суспільства актуалізує дослідження правової культури з обліком інтенсивних процесів взаємодії

національних правових культур. Значення цієї проблеми для України розкривається на прикладі адаптації законодавства України до міжнародних норм і стандартів прав людини, а також гармонізації законодавства України з нормативними актами Європейського Союзу.

По-третє, головну увагу в процесі формування правової свідомості та правової культури суспільства потрібно все ж таки зосередити на формуванні в кожній людині позитивно-правових знань і психологічних механізмів поваги до права в структурі правосвідомості, визначення (що потребує наукового поняття) теоретичної моделі та концепції формування правової культури особи.

Тому в Україні має постійно зростати мотивація активного формування правової свідомості та правової культури всіх суб'єктів суспільних відносин, оскільки без них неможливо втілити в життя поставлену мету – збудувати громадянське суспільство. Правова культура громадян є основою, фундаментом нового суспільства в Україні. Адже громадяни є єдиним чинником створення й утримання держави і правопорядку, приводячи в дію Конституцію України і законодавство. Успішне вирішення цих завдань залежить від багатьох факторів, але здебільшого – від рівня організації правової освіти і виховання населення країни[3, с. 11].

Правова культура особи безперечно пов'язана з правовою культурою суспільства. Правова культура суспільства окреслює рівень правосвідомості громадян, вивчення юридичної науки та її застосування на практиці. Саме вона містить в собі всі надбання людства в правовій сфері.

На стан правової культури впливає розвиток правосвідомості громадян, який включає в себе наскільки добре суспільство розуміється в правах і свободах людини й громадянина, вагомість впливу права під час вирішення різноманітних конфліктів, ступень правової інформованості громади, її настрої щодо закону й права, діяльність правоохоронних органів та рівень довіри до них тощо.

Слід погодитись з А. Венгеровим, який відзначає, що правова культура особистості виражається в оволодінні нею, основами юридичних знань, у повазі до закону, права, у свідомому дотриманні норм права, у розумінні соціальної, юридичної відповідальності, в непримиренності до правопорушень, у боротьбі з ними. Знання громадянами своїх прав, свобод, а також обов'язків перед державою і суспільством є складовою частиною правової культури. У теорії таметодиці правового виховання виділяється наступна ієрархія цілей, які необхідно формувати в свідомості кожної людини:

1. Найближча мета – формування системи правових знань.
2. Проміжна мета – формування правової переконаності.
3. Кінцева мета – формування мотивів і звичок правомірної соціально активної поведінки [4, с. 414].

Як слушно зауважує А. Борканюк, за своєю сутністю правосвідомість покликана впорядковувати відносини в громадянському суспільстві шляхом впливу на правову поведінку, що включає усвідомлення людиною важливості зіставлення всіх своїх дій з інтересами інших членів суспільства, законодавчими положеннями та приписами правової держави, таким чином сприяючи збереженню цілісності, стабільності всередині суспільства й підтриманню стану порядку.

Саме в межах правової свідомості формуються такі правові цінності, як справедливість, рівність, свобода, честь, гідність, що впливають на розвиток усієї правової системи держави та громадянського суспільства зокрема.

Завдяки розвинутій правосвідомості особистість здатна осмислювати й надавати оцінку правовій реальності, яка її оточує, приймати рішення, учиняти дії, які мають правові наслідки, брати на себе відповідальність [5, с. 85].

Отже, в Україні є необхідним як можна швидше утворення ідеї формування правової свідомості й правової культури суспільства. Допомогти з цим зможе прийняття нових реформ щодо підвищення рівню правового виховання та правової культури суспільства.

В Україні є потенціал для підвищення правової культури громадян, тому потрібно починати діяти в даному напрямку вже зараз.

Список літератури

1. Загальна теорія держави і права / за ред. В.В. Копейчикова. Київ : Юрінком Інтер, 2000. 320 с.
2. Алексеев С.С. Общая теория права: в 2-х т. Москва : Юридическая литература, 1981. Т. 1. 360 с.
3. Шаравара І. Правова свідомість та правова культура в Україні: проблеми їх формування. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2015. № 3, Ч.1. С. 9–12.
4. Теорія держави і права: Підручник для юридичних вузів / За заг. ред. А.Б. Венгерова. М.: Юриспруденція, 2000. 528 с.
5. Борканюк А. Культурна безпека особистості як мета культурної політики держави. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філософія»*. 2011. Вип. 9. С. 82–88.

УДК 341.48

ВАСЮТИК А.А., студент 4 курсу

Науковий керівник – **МАКАРЧУК В.В.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СПІВВІДНОШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗЛОЧИНІВ ТА ЗЛОЧИНІВ МІЖНАРОДНОГО ХАРАКТЕРУ

В тезах проаналізовано співвідношення міжнародних злочинів та злочинів міжнародного характеру.

Ключові слова: міжнародні злочини, злочини міжнародного характеру, міжнародний тероризм, міжнародна безпека.

Міжнародні злочини – це суспільно небезпечні навмисні посягання на життєво важливі інтереси міжнародного співтовариства, основи існування держав та народів – міжнародного миру та безпеки. Такі посягання є порушенням державами міжнародно-правових норм, що мають основне значення для забезпечення міжнародного миру та безпеки, захисту прав та свобод людини або довкілля.

Об'єктами цих злочинів є загальний мир та міжнародна безпека, основи співіснування народів та націй. Об'єкт злочину є одним із факторів, що зумовлює доволі високий рівень суспільної небезпеки міжнародних злочинів, що є грубим порушенням зобов'язань усіх суб'єктів та імперативів міжнародного права.

Безпека та охорона громадського порядку у прикордонних районах держави встановлюється шляхом реалізації моральних і адміністративно-правових заходів діяльності правоохоронних органів. Підтримання безпеки та охорона громадського порядку держави – це не стихійний процес, а діяльність, пов'язана з правовою активністю громадян та спільноти. В Західній Європі з античних часів та середньовіччя люди в основному проживали в селах та невеликих містах (бургах), де всі знали один одного і проблема громадського порядку, захисту життя, здоров'я та честі не була актуальною. Сільська та міська община власними силами виконувала функції поліції [1, с. 169].

Основний перелік міжнародних злочинів містить статут Нюрнберзького міжнародного військового трибуналу (1945р.): злочини проти миру, військові, то злочини проти людяності (ст. 6) [2]. Перелік військових злочинів і злочинів проти людяності був доповнений чотирма Женевськими конвенціями про захист жертв війни 1949 р. і двома Додатковими протоколами до них 1977 р. До таких злочинів, зокрема, віднесено: посягання на життя, здоров'я, недоторканність особи (вбивства, тортури, заподіяння шкоди здоров'ю, нелюдське поводження, а також біологічні експерименти, тілесні покарання, тощо); посягання на людську гідність, зокрема образливе і принизливе поводження, примушування до проституції, непристойне посягання у будь-якій формі; взяття заручників; колективне покарання; незаконне, свавільне і здійснюване у великому масштабі руйнування та привласнення майна, що не викликається військовою необхідністю; примушування військовополоненого або цивільної особи служити у військах чи допоміжних формуваннях ворожої держави; позбавлення цих осіб права на неупереджене і нормальне судочинство; перетворення цивільного населення або окремих цивільних осіб на об'єкт нападу; перетворення місцевостей і демілітаризованих зон, що не охороняються, на об'єкт нападу; віроломне використання розрізнявальних емблем Червоного Хреста (Червоного Півмісяця або Червоного Лева і Сонця) чи інших захисних знаків, визнаних Женевськими конвенціями 1949 р. і Протоколом 1 (1977 р.) до них тощо [3].

Починаючи з першого дослідження міжнародного тероризму, проведеного ООН у 1972 р., міжнародне співтовариство до цього часу не могло досягти згоди щодо загальноприйнятого змісту терміну «міжнародний тероризм». Водночас у додатку до резолюції про терористичну злочинну діяльність, прийняті VIII конгресом ООН (1990 р.) зазначається, що узгодження загальноприйнятого визначення «міжнародний тероризм» було б доцільно вжити зусиль для визначення поведінки, яку світове співтовариство вважає недоцільним і яке потребує ефективних превентивних заходів та заходів примусу які відповідають визнаним принципам міжнародного права [4].

У ст. 52 Статуту ООН визначається право встановлювати регіональні угоди або органи для вирішення питань підтримання миру і безпеки. Терористичні акти 11.09.2001 року проти США оголошені Генеральним секретарем ООН, як «підтверджуючи необхідність боротися всіма засобами, в відповідно до Статуту

Організації Об'єднаних Націй з погрозами для міжнародного миру і безпеки» [5].

Принцип колективної безпеки встановленої в статуті ООН, як зобов'язання держав - членів ООН «вживати колективних заходів для відвернення й існування загрози та придушення актів агресії або інших порушень, проводити мирними засобами у згоді з принципами справедливості й міжнародних спорів, що можуть призвести до порушення миру» [5].

Отже, міжнародні злочини потрібно відрізнити від злочинів міжнародного характеру, що мають менший ступінь суспільної небезпеки. На відміну від злочинів міжнародного характеру, за скоєння міжнародних злочинів кримінальна відповідальність настає за злочинну діяльність держави, що є суб'єктом міжнародно-правової відповідальності.

Список літератури

1. Нікітенко О. І. Безпека у прикордонних районах України : монографія. Біла Церква, 2021. 370 с.
2. Статут Міжнародного військового трибуналу для суду та покарання головних військових злочинців європейських країн осі : Статут Ірландія від 08.08.1945 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_201#Text.
3. Конвенція про захист цивільного населення під час війни (укр/рос) : Конвенція Орг. Об'єдн. Націй від 12.08.1949 р. : станом на 8 лют. 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text.
4. Попередження злочинності та кримінальне правосуддя у контексті розвитку: реалізації та перспективи міжнародного співробітництва. Практичні заходи боротьби з корупцією : Заходи Орг. Об'єдн. Націй від 07.09.1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_785#Text.
5. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду : Статут Орг. Об'єдн. Націй від 26.06.1945 р. : станом на 16 верес. 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text.

УДК 352.07

ГРЕБЕНКО А.Є., студент 3 курсу

Науковий керівник – **НАСТІНА О.І.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРО ПРАВО ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА НА ЗЕМЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Ключові слова: відчуження, спадкування, право власності

Відповідно до ч. 2 ст. 81 Земельного кодексу України іноземці та особи без громадянства можуть набувати права власності на земельні ділянки несільськогосподарського призначення в межах населених пунктів, а також на земельні ділянки несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів, на яких розташовані об'єкти нерухомого майна, що належать їм на праві приватної власності.

Єдиною підставою, за якої громадяни іноземних держав та особи без громадянства можуть набувати право приватної власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення, є **спадкування**.

Проте, навіть і в цьому випадку в силу ч. 4 ст. 81 Земельного кодексу України іноземці та особи без громадянства зобов'язанні відчужити такі земельні ділянки протягом року.

Порядок припинення права власності на земельну ділянку особи, якій земельна ділянка не може належати на праві власності, визначено ст. 145 Земельного кодексу України.

У випадку, якщо громадянин іноземної держави або особа без громадянства не відчужить земельну ділянку сільськогосподарського призначення протягом року, така земельна ділянка підлягає примусовому відчуженню за рішенням суду.

Особа, до якої переходить право власності на земельну ділянку і яка не може набути право власності на землю, має право отримати її в оренду.

Отже, законодавцем закріплення заборона набуття у приватну власність іноземцям та особам без громадянства земель сільськогосподарського призначення шляхом придбання за договором купівлі-продажу, ренти, дарування, міни та іншими цивільно правовими угодами.

Список літератури

1. Земельний кодекс України Редакція від 20.08.2021, підстава - 1657-IX
2. Конституція України Редакція від 01.01.2020, підстава - 27-IX
3. Цивільний кодекс України Редакція від 14.08.2021, підстава - 1667-IX

УДК 681.3

ДРОВАЛЬ А.С., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **НАСТІНА О.І.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ НА ЗЕМЛЮ

Право власності на землю на сучасному етапі розвитку суспільства в більшості країн світу обмежується в законодавчому порядку в інтересах суспільства. Чиним законодавством закріплюється, що до земель України належать усі землі в межах її території, в тому числі острови та землі, зайняті водними об'єктами, які за основним цільовим призначенням поділяються на категорії.

Ключові слова земля, земельна ділянка, право власності, обмеження права власності, межі.

Необхідність обмеження права власності на землю в Україні впливає і зі статті 41 Конституції України, якою передбачено, що використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі. Межі здійснення права власності на землю визначаються колом покладених законодавством на власників земельних ділянок обов'язків щодо раціонального використання та охорони земель. Важливе значення для визначення меж здійснення прав на землю мають обмеження

цих прав. А також, відповідно до ч. 7 ст. 41 Конституції України використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію й природні якості землі [1].

Обмеженням права на землю слід вважати встановлену відповідно до чинного законодавства заборону або покладення на суб'єктів такого права Додаткового обов'язку щодо вчинення дій, пов'язаних з набуттям, використанням та відчуженням земельних ділянок.

Залежно від способу встановлення, характеру обмеження права на землю, дією в часі тощо обмеження прав на землю поділяються на кілька видів.

Згідно зі ст. 110 Земельного кодексу України на використання власником земельної ділянки або її частини може бути встановлено обмеження (обтяження) в обсязі, передбаченому законом або договором. Крім того, в окремих випадках Земельний кодекс України передбачає можливість встановлення обмеження прав на землю за рішенням суду [4].

Отже, за способом встановлення обмеження прав на землю поділяються на обмеження, які встановлені: 1) законом; 2) договором; 3) судом. Прикладом встановленого законом обмеження прав на землю є заборона набуття іноземцями у власність земельних ділянок сільськогосподарського призначення (статті 81—82 ЗК). Що стосується договору, то, наприклад, договором оренди землі може бути встановлена заборона на передачу земельної ділянки в суборенду. Нарешті, за позовом власника чи користувача однієї земельної ділянки суд може заборонити певну діяльність власника сусідньої земельної ділянки, якою завдається неприпустимий вплив (ст. 103 ЗК). Така заборона являтиме собою обмеження прав на використання земельної ділянки [3].

Крім способу встановлення, обмеження прав на землю розрізняються за об'єктом обмеження. За цим критерієм обмеження прав на землю поділяються на обмеження щодо певних суб'єктів та обмеження щодо певних земель. Так, Земельний кодекс України, закріпивши безоплатну приватизацію земельних ділянок громадянами України, одночасно заборонив безоплатну передачу у власність земельних ділянок іноземним громадянам та особам без громадянства. Однак, частіше дія обмежень прав на землю поширюється не на суб'єктів земельних прав, а на їх об'єкти, тобто на певні види земель, наданих громадянам у власність чи користування.

Так, згідно зі ст. 114 ЗК, навколо об'єктів, які є джерелами виділення шкідливих речовин, запахів, підвищених рівнів шуму, вібрації, ультразвукових і електромагнітних хвиль, електронних полів, іонізуючих випромінювань тощо, створюються санітарно-захисні зони з метою відокремлення таких об'єктів від територій житлової забудови. В зв'язку з цим у межах санітарно-захисних зон забороняється будівництво житлових об'єктів, об'єктів соціальної інфраструктури та інших об'єктів, пов'язаних з постійним перебуванням людей.

Важливе значення має термін дії встановленого відповідно до чинного законодавства обмеження прав на землю. За цим критерієм вони класифікуються на постійні та тимчасові. До постійних обмежень прав на землю належать ті з них, термін дії яких не визначений. Прикладом постійно діючого обмеження прав на землю можна назвати заборону для громадян та юридичних осіб самостійно

змінювати цільове призначення наданих їм у власність або в користування земельних ділянок (ст. 20 ЗК). Така зміна може здійснюватися лише на підставі рішення відповідного органу влади. Тимчасовими вважаються ті обмеження прав на землю, термін дії (закінчення) яких чітко визначений законом, договором або судом.

Встановлене відповідно до чинного законодавства обмеження прав на землю може мати правову форму заборони чи додаткового обов'язку. Заборона на вчинення дій щодо володіння, користування та розпорядження земельними ділянками — найбільш поширений вид обмежень прав на землю. Забороняючи певні дії щодо землі, законодавець чітко визначає межі дозволеної поведінки суб'єктів, земельних відносин. Власники земельних ділянок та землекористувачі, володіючи та користуючись ними, не мають права самовільно здійснювати зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок. Такі дії без отримання спеціального дозволу на те органів, що здійснюють державний контроль за використанням та охороною земель, заборонені (ст. 168 ЗК). Однак, з точки зору нормотворчої техніки, в ряді випадків встановлення певного обмеження прав на землю доцільніше здійснювати не шляхом введення заборони на вчинення певних дій, а шляхом покладення на суб'єкта земельних відносин певних обов'язків щодо володіння, користування чи розпорядження земельними ділянками. Причому, мова йде не про загальні обов'язки, дотримання яких є обов'язковим для всіх власників землі та землекористувачів (статті 90, 96 ЗК). Зазначені обов'язки є елементом правового режиму земель в Україні, а не обмеженнями прав власників землі та землекористувачів [2].

Межі здійснення права власності на землю визначаються колом покладених законодавством на власників земельних ділянок обов'язків щодо раціонального використання та охорони земель. Важливе значення для визначення меж здійснення прав на землю мають обмеження цих прав.

Обмеження у використанні земель (крім обмежень, безпосередньо встановлених законом та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами) підлягають державній реєстрації в Державному земельному кадастрі у порядку, встановленому законом, і є чинними з моменту державної реєстрації. Обмеження у використанні земель, безпосередньо встановлені законами та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами, є чинними з моменту набрання чинності нормативно-правовими актами, якими вони були встановлені [3].

Підсумовуючи вищевказане можна дійти висновку що усі вказані обмеження права власності на земельну ділянку пов'язані з оборотоздатністю земельних ділянок, тобто зі встановленням переліку земель, які не можуть передаватись у приватну власність та бути об'єктами правочинів, з необхідністю використання земельних ділянок за цільовим призначенням та з додержанням встановлених вимог, а також у межах визначеного законом розміру.

Обмеженням прав на землі можна вважати лише додаткові обмеження прав власників та користувачів земельних ділянок, які введені саме з метою обмеження прав на землю певної категорії суб'єктів земельних прав.

Список літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/254к/96-вр>

2. Земельне право: підручник / М.В. Шульга, Н.О. Багай, В.І. Гордєєв та ін.; за ред. М.В. Шульги. – Харків: Право, 2013. – 520 с.
3. Земельне право: навчальний посібник / О.Г. Боднарчук, К.М. Васьківська, А.П. Гаврилішин. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. – 446 с.
4. Земельний кодекс України: коментар / за ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. – 4-те вид. – Харків: Одіссей, 2008. – 624 с.

УДК 342.4

ЗАЙЦЕВА Н.В., студентка 3 курсу , 2 групи
Науковий керівник - **НАСТІНА О.І.**, канд. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ В УКРАЇНІ

Правові проблеми вирішення питання статусу конституційних засад реалізації права власності на землю в Україні .

Ключові слова : конституційні засади , реалізація права власності на землю.

Прийнята у червні 1996 року Конституція України в ч. 1 ст. 13 містить норму, згідно з якою земля є об'єктом права власності українського народу. Такий запис в Основному законі зроблено вперше, є новим для національної правової системи України і неповторним порівняно з правовими системами держав СНД, Балтики, Східної Європи, які також змінили або ж змінюють земельний лад стосовно нових історичних реалій. Тому актуальним для України є розробка науково-теоретичної моделі здійснення права власності громадян на землю, яка б враховувала наслідки проведеної земельної реформи, відображала сучасний стан земельних перетворень у державі та містила конкретні практичні пропозиції правового забезпечення земельних відносин на перспективу.

Законодавче закріплення землі як об'єкта права власності народу України потребує з'ясування концептуальних засад регулювання земельних відносин, які закладені у юридичній конструкції Основного закону нашої держави.

З врахуванням вказаних загальнотеоретичних підходів до аналізу складу правовідносин необхідно зазначити, що реалізація конституційних засад права власності на землю в значній мірі залежать від того, як у чинному законодавстві України буде визначено поняття землі як об'єкта в структурі земельних і майнових правовідносин.

На відміну від чинного Земельного кодексу України, інших нормативно-правових актів, Конституція України по-новому визначає суб'єктів права власності на землю і зв'язує їх правове становище з формами власності на землю, як це зроблено в чинному ЗК України.

В теорії земельного права України після прийняття основного закону нашої держави поки-що не проведено комплексного завершеного дослідження проблем здійснення права власності на землю су'б'єктами, зазначеними в Конституції України,

хоч і були вже зроблені перші спроби проаналізувати правове становище окремих суб'єктів права власності на землю.

В Преамбулі Основного закону нашої держави український народ визначається як громадяни України всіх національностей. Тому земля в Україні є об'єктом права власності всіх громадян України незалежно від національності, віросповідання, освіти, місця проживання, віку.

Отже, заперечуючи проти визнання українського народу суб'єктом права власності на землю, деякі вчені висловлюються проти права власності громадян України на землю, що не узгоджується з Конституцією України. Суть таких особливостей полягає в тому, що громадяни України всіх національностей володіють, користуються і розпоряджаються землею з метою задоволення приватних, суспільних, держаних, громадських інтересів.

Отже, український народ є особливим суб'єктом права власності на землю, який може здійснювати це право як безпосередньо в формі референдуму, так і через органи державної влади та місцевого самоврядування в формі публічної власності, а також шляхом реалізації громадянами України та юридичними особами суб'єктивних прав на земельні ділянки в формі приватної власності. Підстави набуття і реалізації права власності на землю вказаними суб'єктами мають бути визначені в чинному законодавстві України.

Конституція України закріплює принцип набуття і реалізації права власності на землю громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону. При цьому в Основному законі не визначається поняття права власності на землю. Немає точного визначення цього поняття ні в Земельному, ні в Цивільному кодексі України, інших законах, прийнятих до 28 червня 1996 року.

В Конституції України не вказуються також і форми права власності на землю. В той же час в Земельному Кодексі України, у Законі України "Про форми власності на землю" визначені три рівноправні форми власності на землю: державна, колективна і приватна.

Відповідно до ст. 13 Конституції України від імені українського народу право власності на землю здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування. У цьому зв'язку для України одним з головних завдань має стати розробка основних принципів публічного регулювання земельних відносин з метою забезпечити баланс інтересів громадян, юридичних осіб, територіальних громад, держави і народу.

Список літератури

1. Конституція України. 1996, Київ. 64 с. Кодекси України URL:<https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Земельний кодекс України. 25.10.2001, №2768-III. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/go/2768-14>
3. Про землеустрій. Закон України від 22. 05. 2003, № 858-IV
4. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/go/858-15>
5. Законодавство України про землю. К.: Юрінком Інтер, 2002. 353 с.
6. Конституційні положення щодо прав власності на землю потребують вдосконалення. URL:<https://nubip.edu.ua/node/67180>

КОЗУБЕНКО Я.С., студентка 3 курсу

Науковий керівний – **НАСТІНА О.І.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ЗАПАСУ

Земельні ресурси України є одним з найбільш вагомих економічних активів держави, унікальними за своїми властивостями. Вони забезпечують функціонування економіки та суспільства і виступають надійною основою соціально - економічного розвитку країни.

Ключові слова: землі запасу, земельна реформа, категорії земель, цільове призначення земель.

Останнім часом в умовах проведення земельної реформи актуалізувалося питання щодо правового режиму земель запасу. У встановленому ЗК України 2001 року переліку категорій земель відсутня така категорія, як землі запасу. Як відомо, раніше діючий ЗК України 1990 року відносив до земель запасу землі, які не були передані в колективну чи приватну власність або не були надані у постійне користування. Безперечно, ці землі існують і за чинним ЗК України 2001 року. Однак, на відміну від попереднього земельного закону, землі запасу перебувають у складі тієї категорії земель, до якої вони належали.

Згідно з положенням частини 2 ст. 19 ЗК України, землі будь – якої категорії, які не надані у власність або користування громадян або юридичних осіб, можуть перебувати в запасі.

Аналіз останніх досліджень в сфері ефективного використання земель свідчить про те, що в більшості наукових праць розглядаються проблеми раціонального використання лише окремих категорій земель. Питання ж раціонального використання земель запасу залишаються практично поза увагою науковців.

Перебування земель у запасі не впливає на їх цільове призначення, але на практиці часто відбувається переведення земель різних категорій до запасу з метою зміни їх цільового призначення або уникнення оподаткування чи їх подальшого продажу зацікавленим та не завжди ефективним землевласникам. Власне через ці та інші причини для земель запасу необхідно встановити чіткі критерії зміни цільового призначення цих земель, добровільному порядку сільськогосподарським товаровиробником, який несе відповідальність за дотримання встановлених вимог. Зазначене вказує на значну роль держави у функціонуванні органічного сільськогосподарського виробництва.

Не менш значущим в даних відносинах є і соціально-виховний (світоглядний) аспект. Незаперечним є той факт, що органічне землеробство базується на певній ідеології, яка формує світогляд та спосіб життя людини як частки природи, бережливого ставлення до землі та інших природних ресурсів.

Соціальна складова виявляється також у покращенні здоров'я населення внаслідок збільшення вживання екологічно чистої сільськогосподарської продукції, зменшення забруднення об'єктів навколишнього природного середовища.

Список літератури

1. Відомості Верховної Ради України.
2. Офіційний вісник України.
3. Organic Agriculture and Food Security (IFOAM Dossier 1, 2002) / Інтернет-ресурс: www.ifoam.org
4. Ярмілка В. ЕМ-технологія - основа органічного землеробства /; В. Ярмілка // Агрооптяд. - 2005. - №1. - Січень. - С. 42-4

УДК 349:415

МОРСЬКА В.Р., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **НАСТІНА О.І.**, канд. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗЕМЕЛЬ

Під час своєї господарської та іншої діяльності людина заподіює досить відчутної шкоди земельним ресурсам. Через те, проблема охорони земель та охорони природи в цілому, залишається гострою і актуальною протягом вже не одного десятиліття років.

Ключові слова правові засади, збереження земель, земельні ресурси, земельне законодавство.

Одним із головних завдань охорони земель є збереження землі як найважливішого компонента навколишнього середовища і природного ресурсу. Відповідно до ст. 163 Земельного кодексу України завданнями охорони земель є забезпечення збереження та відтворення земельних ресурсів, екологічної цінності природних і набутих якостей земель. Крім цього, збереження екологічних функцій ґрунтового покриву та охорони довкілля, а також збереження і відтворення родючості та цілісності ґрунтів, їх захист від деградації, ведення сільськогосподарського виробництва з дотриманням ґрунтозахисних технологій та забезпеченням екологічної безпеки довкілля виступає як один із заходів щодо охорони ґрунтів (Закон України «Про охорону земель» [1]).

Головною метою Концепції збереження біологічного різноманіття України, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 12 травня 1997 р. № 439 [5], є збереження, покращання стану та відновлення природних і порушених екосистем, середовищ існування окремих видів та компонентів ландшафтів. Таким чином, в загальному розумінні збереження це створення таких умов, при яких забезпечуються зберігання в першу чергу якісних властивостей природних ресурсів, а також їх кількість. В науці земельного права тривалий час ведеться дискусія щодо співвідношення понять «охорона» та «раціональне використання», «охорона» та «захист», щодо змісту охорони земель тощо.

Всі передбачені національним законодавством заходи щодо охорони земель спрямовані на реалізацію відповідних завдань, а саме: раціональне використання; запобігання необґрунтованному вилученню земель сільськогосподарського і лісогосподарського призначення, тобто уникнення зменшення кількості даних земель; збереження якісних властивостей ґрунтів; забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного та іншого призначення з метою їх охорони. Отже, перераховані завдання мають за мету досягнення збереження, як якісних, так і кількісних показників земель. Що відображено у змісті статті 163 ЗК України, а саме: забезпечення збереження та відтворення земельних ресурсів, екологічної цінності природних і набутих якостей земель.

З цього приводу М.О. Фролов зауважує, що держава у законодавчих актах закріплює правові засади збереження земель, встановлює суб'єктивні права та обов'язки різноманітних учасників земельних правовідносин, що вже по суті і є охороною земель. На його думку, більш коректно та юридично виважено було б вести мову не про «охорону земель», а про «правове забезпечення збереження земель» як юридичний термін, що повністю відтворює сутність явищ, пов'язаних з комплексом заходів, спрямованих на поліпшення якісних та кількісних характеристик земель та запобігання заподіяння шкоди [3, с. 78].

Дійсно, збереження якісних характеристик ґрунтів є одним із головних завдань охорони земель, так як втративши ґрунтовий покрив, землі вже не можуть бути засобом виробництва в сільському і лісовому господарстві, також заподіяння шкоди ґрунтам призводить до порушення функціонування екосистеми. В зв'язку з цим збереження ґрунтів і їх родючості є основною і найбільш значущою метою охорони земель [8, с. 77].

Проте, не можна поняття «збереження» зводити тільки до недопущення погіршення якісних властивостей земель. В даному випадку важливим є також збереження кількісних показників, а саме це збереження земель сільськогосподарського (особливо пасовища, луки, сіножаті) та лісогосподарського призначення, земель природно-заповідного фонду, земель оздоровчого призначення, що мають природні та унікальні лікувальні властивості тощо.

Опираючись на викладене, зазначимо, що одним із заходів охорони земель, а також основним її завданням, є збереження земельних ресурсів.

Список літератури

1. Про охорону земель: Закон України від 19.06. 2003 р. № 962-ІУ. Офіційний вісник України. 2003. № 29. Ст. 1431.
2. Фролов М. О. Охорона земель як еколого-правовий імператив земельного законодавства. Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. Науковий часопис. 2002. № 3. С.73-79.
3. Про Концепцію збереження біологічного різноманіття України : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.05.1997 р.

МЕЛЬНИК В.Р., студент 1 курсу

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК Л.М.**, канд. політ. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОБЛЕМА ЛЮДСЬКОЇ СВОБОДИ В ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМІ

Найбільшої свободи людина досягає, коли свобода є вибір самого себе, що по суті, покладає на саму особистість відповідальність за своє життя і за те, що відбувається в світі. Саме тому свобода є фундаментальною характеристикою людського життя. Людина володіє свободою вибору і одноосібно несе відповідальність за те, що з нею відбувається

Ключові слова: свобода людини; свобода вибору; екзистенціалізм; людина як особистість; поняття “свободи”.

Питанням поняття свобода особистості, задається кожна людина. Існує безліч інтерпретацій і філософських концепцій щодо поняття “свобода”. Однак, хотілося б зупинитися на тих філософських концепціях, що мають місце в напрямку сучасної філософії, як екзистенціалізм.

Філософський енциклопедичний словник визначає свободу як: “Здатність людини вільно визначати підстави своїх дій і відповідно реалізувати себе”[1, с. 570]. Саме тому свобода, насамперед, є усвідомленням меж можливостей людської поведінки, що залежить від конкретної ситуації людського існування (як індивідуального, так і суспільного) і при подібному розгляді є або усвідомленням необхідності (Бенедикт Спіноза, Георг Вільгельм Фридрих Гегель), або усвідомленою необхідністю (Жан-Поль Сартр).

Свобода – це поняття, що характеризує сутність людини та її існування, стан і можливості мислити й діяти відповідно до своїх переконань і бажань, а не внаслідок внутрішнього або зовнішнього примусу.

Атрибутивними особливостями свободи як духовного феномену є вибір і відповідальність.

Поняття “свобода” має велику кількість різноманітних трактувань, що існують у філософії, виходячи з ще більшої кількості філософських концепцій і теорій щодо цього ж поняття. Так, в у протестантському богослов’ї, розвинулася течія армініанство, що утверджує вирішальну роль свободи волі у справі спасіння[2]. В історії філософії відомі наступні визначення поняття “свободи”: (1) фаталістична свобода (Епікур) – “пізнана необхідність”; (2) контингентна свобода (“свавілля” або “випадок”)– це множина рівноцінних виборів, обумовлених не волею суб’єкта, а киданням “жереба” (так званий принцип “Буриданового віслика”); (3) емпірична свобода (І.Кант), заснована на вольовому виборі будь-якого із декількох (як мінімум двох) нерівноцінних (а нерівноцінність визначається життєвим досвідом) можливостей, що являє собою реальне (і тому відповідальне); (4) екзистенційна або “тотальна” свобода (Жан-Поль Сартр), що базується на виборі ще не існуючих можливостей, а тому потребує їх попереднього (дораціоналістичного) створення.

Екзистенціалізм виникає в 20-30-х роках ХХ ст. у Західній Європі як “філософія людського існування”. Основою тут стає тема існування людини у відчуженому світі суспільних відносин. Екзистенціалісти вважають, що людина приречена бути вільною, якщо вона не бажає померти як особистість, духовно. Світ і людина мають майбутнє, тільки якщо людина знаходить у собі сили для того щоб не вмирати, а творити цей світ, роблячи його більш людським.

Заперечуючи поняття, що людина є продуктом або спадкових чинників

(З.Фрейд), або впливу навколишнього середовища, екзистенціалісти підкреслюють ідею, що, зрештою, кожний із нас відповідальний за те, хто ми і чим стаємо. Кожному з нас кинутий виклик –перед нами всіма, що основна мета наповнити життя змістом у цьому однотипному світі. Люди усвідомлюють, що вони відповідальні за свою долю і тому переживають біль розпачу, самотності й тривоги. Свобода ніколи не гарантує, що вибір буде правильним та розумним.

З екзистенційної точки зору, пошук справжнього існування вимагає чогось більшого, ніж задоволення біологічних потреб(Ч.Дарвін). Буде помилкою, якщо люди відмовляться від можливості зробити кожен момент свого життя максимально насиченим і найкращим чином проявити свої здібності. Той, хто відмовляється прийняти виклик і створити для себе гідне життя, чинить як зрадник, той хто зрадив свою людську сутність, не в змозі вирішити основні питання свого існування, оскільки людина та її життєдіяльність являють собою динамічний процес розвитку.

Люди повинні прийняти на себе відповідальність за вибір і напрямок своєї долі, тому що хочуть вони того чи ні, але вони прийшли в цей світ, і вони відповідальні за одне людське життя – своє власне. Уникати свободи і відповідальності – значить бути несправжнім, поводитися як зрадник і зрештою, жити в розпачі безнадії.

Розглядаючи проблему свободи, екзистенціалізм відхиляє як раціональну просвітницьку традицію, що зводить свободу до пізнання необхідності, так і гуманістичну, для якої свобода виражається в розкритті здібностей людини, розкріпачення її внутрішнього світу. Свобода в розумінні екзистенціалістів – це сама екзистенція, екзистенція – це і свобода.

Відповідно до вчення французького філософа-екзистенціаліста Жан-Поль Сартра, ми не вибираємо, бути нам вільними чи ні, - ми приречені бути вільними. Присуджена до свободи людина несе на своїх плечах тягар відповідальності за весь Всесвіт. “Якщо Бога не існує, ми не маємо перед собою ніяких моральних цінностей або приписів, що виправдовували б наші дії. Таким чином, ані за собою, ані перед собою – у світлій царині цінностей – ми не маємо ані виправдань, ані вибачень. Ми самотні і нам немає вибачення. Це й є те, що я виражаю словами: людина присуджена на свободу. Присуджена, тому що не створена сама собою; і все ж таки вільна, тому що, одного разу прийшовши у світ, відповідає за все, що робить”[3].

Одним з найголовніших та яскравих проявів екзистенційної філософії є історичний вибір людини. Історичне майбутнє, підкреслював Сартр, не є чимось схожим на прикордонний стовп, який стоїть наприкінці шляху, воно є тим, що з нього зроблять люди; хоча ми не можемо змінити минуле, але ми можемо щомиті дати йому інше продовження. “Вибираючи себе, я створюю всезагальне. Я створюю його, розуміючи проект будь-якої іншої людини, до якої епохи вона б не належала. Ця

абсолютність вибору не ліквідує відносності кожної окремої епохи. Екзистенціалізм намагається показати цей зв'язок між абсолютним характером вільної дії, за допомогою якої кожна людина реалізує себе, реалізуючи в той же час певний тип людства, - дія, що зрозуміла будь-якій епосі, будь-якій людині і відносністю культури, яка може бути наслідком такого вибору”[3].

Екзистенціалізм не встановлює змістовних критеріїв добра і зла, тобто не будує систему моральної філософії, оскільки совість визначається екзистенціалістами як заклик екзистенції вибрати себе насправді, знайти себе. Совість – це заклик бути добрим і уникати зла – це є заклик бути самим собою, а не “іншим”, не “стороннім”(А. Камю). Бути вільним – значить не робити і не думати так, як інші. Бути вільним, бути екзистенцією, - значить бути самим собою, тому, за словами Сартра, “людина приречена бути вільною”. Свобода виявляється в екзистенціалізмі як важкий тягар, який повинна нести людина, оскільки вона особистість. Вона може відмовитися від своєї свободи, перестати бути самою собою, стати “як усі”, але тільки ціною відмови від себе як особистості.

У суспільстві ХХ-ХХІ століття свобода особи частіше усього обмежується інтересами суспільства, в якому вона живе. Кожна людина – індивід, бажання та інтереси якого не завжди збігаються з інтересами суспільства. У цьому випадку особистість під впливом суспільних законів повинна робити в окремих випадках так, щоб не порушувати інтересів суспільства, у протилежному випадку їй загрожує “показове” покарання від імені суспільства.

Список літератури

1. Бичко І. Свобода. Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. – Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. – С. 570. – 742 с.
2. Мельник Л. М. Армініанство. Велика українська енциклопедія. URL:<https://vue.gov.ua/Армініанство> (дата звернення: 4.05.2022).
3. Сартр Ж.-П., Экзистенциализм – это гуманизм. Сумерки Богов. URL: <http://psylib.org.ua/books/sartr01/> (дата звернення: 4.05.2022).

УДК 340.113

ПУСТОВІТ І.С., студент 1 курсу

Науковий керівник – **МАКАРЧУК В.В.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОНЯТТЯ «ВИМУШЕНА МІГРАЦІЯ» В ЮРИДИЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

В тезах проаналізовано поняття «вимушена міграція» в юридичній літературі.

Ключові слова: міграція, мігрант, незаконна міграція, нелегальний мігрант.

Юридична наука в останні десятиліття зіткнулася з таким правовим явищем, як фізичні особи, що нелегально переміщувалися. Юридичну літературу, яка розглядає це питання, складно знайти, і справа тут в тому, що масова нелегальна міграція, в

силу свого об'єктивного існування, в процесі розвитку стає важливим фактором як в національному так і міжнародному праві.

Для точного визначення терміну «міграція» в конкретному випадку зазвичай є уточнення її виду: «сезонна, маятникова, безповоротна, тимчасова, постійна, економічна, добровільна, вимушена, легальна, нелегальна, екологічна, політична, етнічна, трудова, човникова, навчальна, туристична тощо» [1, с. 142-143].

Причини і цілі міграції можна виділити наступні: «міграція членів сімей, релігійна, етнічна, екологічна, репатріаційна, освітня, туристична, а також політична (яка, у свою чергу, поділяється на міграцію політичних і військових біженців), та економічна (яка, у свою чергу, поділяється на міграцію економічну, які виїжджають унаслідок загального низького економічного рівня життя в конкретній місцевості; і трудову міграцію, головною причиною якої є прагнення знайти недоступну на попередньому місці проживання роботу або створити бізнес)» [2, с. 25]. Слід зазначити, що частина міграційних факторів тісно пов'язана з соціально-економічними умовами, адля таких мігрантів цілком можливе безпечне повернення на батьківщину, що відповідно не створює небезпеки та ризиків порушення прав і свобод людини та громадянина.

Мігрантів стосуються статті 13,14,15 «Загальної декларації прав людини» а саме в них вказано наступні положення: «Кожна людина має право покинути будь-яку країну, зокрема і свою власну, і повертатися в свою країну; кожна людина має право шукати притулку від переслідувань в інших країнах і користуватися цим притулком; кожна людина має право на громадянство. Ніхто не може бути безпідставно позбавлений громадянства або права змінити своє громадянство» [3].

Існує також в науці тенденція застосування терміна «незаконна міграція» тільки до випадків незаконного ввезення мігрантів та торгівлі людьми, тобто обмеження використання даного терміну. Термін «нелегальний мігрант», безпосередньо у вітчизняному еквіваленті, є етимологічною складовою двох понять «illegal migrant» - тобто мігрант, що нелегальним чином перетнув кордон, і «undocumented migrant» - мігрант, що втратив документи, які могли б підтвердити його перебування на території країни. Варто підкреслити, що терміни на англійській мові не відображають в достатній мірі суть вимушеної міграції. Терміни «undocumented migration» (недокументована міграція) або «irregular migration» (нерегулярна міграція) вживаються в документах наступних міжнародних організацій, таких як Міжнародна організація праці, Організація з безпеки і співробітництва в Європі, Міжнародна організація з міграції, Глобальна комісія з міжнародної міграції [4, с. 15].

Європейський Союз на сьогоднішній день залишається єдиним авторитетним органом, який продовжує використовувати формулювання «нелегальна міграція». У Конвенції ООН про захист прав усіх трудящих-мігрантів і членів їх сімей в статті 2 «трудящим-мігрантом» позначено будь-яку особу, яка буде займатися, займається або займалася оплачуваною діяльністю в державі, громадянином якої вона не є [5]. Відсутність у визначенні критеріїв законності здійснення трудової діяльності дозволяє охопити зазначеним поняттям і нелегальних мігрантів, таким чином, дана Конвенція охоплює максимальне коло осіб, що здійснюють за межами своєї країни трудову діяльність.

Що стосується терміну «міжнародна міграція», то в цілому це розцінюється як процес переміщення мігрантів з територій однієї держави на території іншої. Важливим елементом є безпосередньо сам факт перетину державного кордону і регулювання аспектів пересування через кордон і подальшого перебування на території країни законодавством приймаючої держави і нормами міжнародного права. Виходячи з вищесказаного, термін «внутрішня міграція» - це процес переміщення лише всередині території однієї держави.

Аналізуючи термін «вимушена міграція» в юридичній літературі, можна зробити висновки про те, що численні економічні, політичні та соціальні кризи, а також війни - стали причиною появи такого явища, як вимушена міграція, що в подальшому переросло в проблему світового рівня. На даний момент в міжнародному праві немає чіткого виробленого поняття «мігрант». У різних міжнародних документах є лише визначення «трудова міграція», а як такого загального поняття «мігрант» в науці міжнародного права немає, як і відсутня єдина концепція вимушеної міграції.

Список літератури

1. Юськів Б. М. Глобалізація і трудова міграція в Європі : монографія. Рівне : видавець О. М. Зень, 2009. 479 с.
2. Соловйов Є. В. Детермінація основних понять міграційних процесів, що протікають в Україні, в ракурсі сучасних реалій. *Аспекти публічного управління*. 2019. Т. 7. № 6-7. С. 20-27.
3. Загальна декларація прав людини : Міжнародний документ Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948 р. Резолюція 217 А (III). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
4. Міжнародна термінологія у сфері міграції : українсько-англійський тлумачний словник Київ : Бланк-Прес, 2015. 100 с.
5. Міжнародна конвенція про захист прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей : Міжнародний документ ООН від 18.12.1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_203#Text.

УДК 364.652.2:355.01

СЛОБОДЯНЮК В.С., студентка 1 курсу

Науковий керівник – **БРОВКО Н.І.**, док. юр. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ» В ПЕРІОД ВІЙНИ

У статті розглядаються проблемні питання реалізації норм законодавства щодо внутрішньо переміщених осіб, зокрема їх право на зайнятість, пенсійне забезпечення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування, соціальні послуги, освіту.

Ключові слова: внутрішньо переміщена особа, тимчасове місце проживання, довідка, соціальні виплати, працевлаштування.

З початку військової агресії російської федерації 24 лютого 2022 року велика українців втратили або були вимушені залишити свої домівки. У зв'язку з цим, даним особам був наданий статус внутрішньо переміщених осіб.

Актуальним постає питання про реалізацію Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» та проблемні питання що виникають у процесі цієї реалізації, визначення їх недоліків та шляхів подолання.

Однією з найсуттєвіших проблем, з якою стикаються внутрішньо переміщені особи є право на житло. Під час воєнних дій значна кількість людей змушені були залишити своє місце проживання і перебраться до більш безпечних регіонів України. Проблему їх тимчасового перебування вирішили не байдужі люди, які надали безкоштовний прихисток переселенцям. Для підтримки та залучення небайдужих громадян Уряд ухвалив рішення про механізм компенсації їм комунальних витрат. Так, кошти виділені таким громадянам повинні покрити частину комунальних витрат. Проте, коли саме громадян зможуть отримати компенсацію та яким буде її розмір, поки невідомо.

Наступною проблемою реалізації Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» є питання реєстрації та взяття на облік внутрішньо переміщеної особи. Через бойові дії та введення воєнного стану подання заяви про взяття на облік та включення до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб ускладнюється. З метою подолання цієї проблеми 13 березня 2022 року Кабінет Міністрів України ухвалив постанову № 269 «Про внесення змін до порядку оформлення та видачі довідок про взяття на облік внутрішньо переміщених осіб», якою було розширено коло осіб, які можуть отримати довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, а також розширив можливості подання заяв про взяття на облік та включення до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб через Єдиний державний вебпортал електронних послуг «Дія» [2].

Це вирішило проблему тих осіб, які не можуть звернутися по довідку у відповідні органи чи знаходяться у місцях, де немає структурного підрозділу з питань соціального захисту населення, а також тих, у кого відсутні особисті документи.

Ще одним проблемним питанням є виплата соціальних виплат та перерахунку пенсій внутрішньо переміщеним особам. Мова йде про можливість їх соціального захисту. З цією метою Уряд розробив та поступово реалізує комплексну програму підтримки переселенців. Програма почала роботу з 21 березня з реєстрації тимчасових переселенців територіальними громадами та ЦНАПами. Держава зобов'язується виплатити кожному переселенцю в Україні мінімальну грошову щомісячну допомогу, виплати на дитину, які через війну вимушено переїхали в більш безпечні регіони.

Незважаючи на можливість подачі заявки на компенсацію, державні органи неспроможні розглянути таку велику кількість заявок та здійснити виплати усім потребуючим. Окрім цього, не усі мають можливість подати таку заявку через застосунок «Дія», а сама програма має певні технічні недоліки щодо її функціонування.

Проблемою, яка впливає з попередньої є працевлаштування внутрішньо переміщених осіб та реалізація ними права на працю. З цією метою розпочато програму працевлаштування для усіх переселенців. Так, держава виплачуватиме роботодавцям, які беруть на роботу переселенців з постраждалих регіонів кошти для оплати праці таких працівників. Але проблемою є недобросовісні підприємці, які захочуть нажитися на внутрішньо переміщених особах. Це говорить про відсутність та неможливість здійснення контролю державою підприємців та відповідних коштів, які виділятимуться на ці потреби.

Продовжуючи, варто наголосити на проблемних питаннях щодо реалізації права на освіту внутрішньо переміщеними особами. Так, відповідно до ст.7 ч. 9 Закону взята на облік внутрішньо переміщена особа має право на продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України . [2]

З листа Міністерства науки та освіти України «Про зарахування до закладів дошкільної освіти дітей із числа внутрішньо переміщених осіб», органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень: забезпечують надання медичної допомоги в комунальних закладах охорони здоров'я з урахуванням відомостей про внутрішньо переміщених осіб, які тимчасово проживають (перебувають) у відповідному населеному пункті; забезпечують влаштування дітей у дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади комунальної форми власності.[4]

Отже, підсумовуючи, варто зазначити, що в період війни виникає дуже багато проблемних питань, пов'язаних з реалізацією прав та свобод внутрішньо переміщених осіб. Ці питання є надважливими, оскільки стосуються особистих і соціальних прав людини і громадянина. На державному рівні здійснюються заходи щодо реалізації норм закону, але вони не завжди є дієвими та такими, що можуть врегулювати ряд проблемних питань, що виникають в процесі цієї реалізації, тому мова має йти про розробку не лише законодавчої бази, а й механізмів впровадження цих норм в життя.

Список літератури

1. Бровко Н.І. Захист особистої свободи індивіда в контексті внутрішньодержавних інтеграційних процесів: матеріали науково-практичної конференції "Виклики українській ідентичності:політико-економічні та соціокультурні проблеми" (Київ, 2007) С. 171-173.- S. Kudinov, N. Brovko, V. Stolbovyi . International Experience of Legal Service Relations in the National Security Sphere: Issues of Implementation in Ukraine // Cuestiones políticas. - 2020. - Vol. 37, № 65. - P. 156-168.

2. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 р. №1706-VII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#top> (дата звернення: 16.04.2022)

3. Про облік внутрішньо переміщених осіб: постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2014-п#top> (дата звернення: 16.04.2022)

4. Про зарахування до закладів дошкільної освіти дітей із числа внутрішньо переміщених осіб: лист Міністерства освіти та науки України від 17 березня 2022 р. № 1/3475-22 URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/623/34d/d49/62334dd49eb9e866256486.pdf> (дата звернення: 16.04.2022)

УДК: 347.77

КАЧАЛОВ В.О., магістрант 1 курсу

Науковий керівник – **ПАХОМОВА А.О.**, канд. юрид. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВА ОХОРОНА ВИНАХОДІВ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Даною роботою висвітлено організацію правової охорони такого об'єкта права інтелектуальної власності як винахід. Проаналізовано міжнародний досвід щодо цього аспекту.

Ключові слова: винахід, патент, критерії патентоздатності, фахівець, заявка.

Винахід є результатом діяльності інтелектуального або творчого нахилу людини. Даний об'єкт права інтелектуальної власності становить двигун науково – технічного прогресу будь – якої держави світу. Тому розгляд міжнародно – правового досвіду охорони винаходу зумовлює вкрай важливе значення.

Зазвичай законодавства зарубіжних країн містять однакові твердження щодо сутності та патентоздатності винаходу, але зміст окремих критеріїв може відрізнятися. Як ми знаємо, критеріями патентоспроможності будь – якого винаходу є: новизна, винахідницький рівень та промислова придатність. Не слід забувати, що цей об'єкт може бути не лише пристроєм чи продуктом, але й процесом (способом) або речовиною. Як приклад, Німеччина розрізняє такі види пристроїв: механізми, схеми, вироби, апарати; США поділяють на машини і вироби. До речі, перша країна відносить електронні схеми до певної особливої категорії винаходів [2, 4].

Щодо критерію новизни приділяється не менша увага в контексті міжнародного досвіду. Такі країни, як Японія та КНР мають елемент локальної новизни, що означає не взяття до відома інформації, яка відома за їх межами. Інший критерій становить винахідницький рівень, що відрізняється назвою залежно від законодавств держав світу. Швейцарія позначає даний термін – «неочевидність», Великобританія – «винахідницький крок». На відміну від «новизни», другий критерій повинен доказати певні якісні відмінності винаходу, тому це досить важкий етап з'ясування. Законодавство Великобританії має Закон про патенти 1977 року, який вказує на те, що винахідницький рівень визначається з точки зору фахівця в галузі винаходу. Крім того, судова практика зазначеної вище країни дає змогу підкреслити важливість обрання висококваліфікованого фахівця в галузі тієї техніки, яку потрібно професійно охарактеризувати. Оскільки підбір фахівця із «загальними знаннями» може суттєво вплинути на рішення суду (Справа Дайсон проти Гувера). На рахунок такого критерію як промислова придатність, можливо вказати те, що країни містять схожі його визначення (неодноразове відтворення об'єкта винаходу). Хоча існує деяка різниця в термінах: США – «корисність», КНР – «практична придатність» [5].

Правова охорона винаходу здійснюється лише, якщо він не суперечить моралі, публічному порядку і відповідає умовам патентоздатності. Охоронним документом, що забезпечує таку охорону його власнику (винахіднику) є патент. У будь – якій державі світу процес отримання патенту починається з подання заявок. Ми не будемо

розглядати суцільну процедуру одержання охоронного документа, а лише пройдемося по основних моментах міжнародного регулювання даного процесу. До прикладу, у США існує власний пункт складу заявки: заява про добросовісність набуття прав на винахід, коли винахідник вважає себе першим щодо свого винаходу. Щодо систем видачі патентів (явочна, перевірна, відстрочена) також містяться відмінності. Явочна система передбачає проведення експертизи на предмет відповідності лише формальних вимог без перевірки основних критеріїв патентоздатності (Єгипет, Уругвай, Ірак, Туреччина). Ця система прискорює видачу всіх патентів, зокрема і на не патентоспроможні винаходи. Інша – перевірна, яка включає загальнообов'язкову перевірку не лише формальних, а й «винахідницьких» вимог (США, Австрія, Норвегія). Це забезпечує якісну видачу охоронних документів. Остання система – відстрочена, що зумовлює можливість проведення повної (перевірочної) експертизи лише за відповідним клопотанням заявника або третьої особи. Тобто, такий спосіб економить час експертів патентних відомств і дає змогу вільно обрати процедуру видачі (Франція, Нідерланди, Японія, Німеччина) [1].

Якщо мовити про строки дії патентів, то, зазвичай, вони становлять від 5 до 20 років. Дія виключного права, що випливає з охоронного документа, може починатися з дати подання заявки (США, Німеччина), так і з дати видачі патенту (Бельгія, Португалія). Відповідно до цих строків виключні права патентоволодільця охороняються правовими нормами законодавств держав. Зокрема, Патентний закон США встановлює заборону здійснювати дії третім особам щодо використання винаходу – виготовлення, продаж продукту, отриманого запатентованим способом тощо (прояв правової охорони).

На мою думку, міжнародно – правові аспекти охорони та досить різноманітного визначення сутності винаходів демонструють вкрай якісне порівняння законодавств країн світу щодо інтелектуальної власності. Україна, як держава демократичного орієнтуру, з ринковою економікою та прагненням досягти кращого правового захисту власних творців, повинна й надалі йти шляхом поступової модернізації. На щастя, наша держава здійснює відповідні кроки у цьому напрямку: і створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності, і наявність повної перевірконої (кваліфікаційної), а не явочної експертизи, і орієнтація на процес глобалізації в будь – якій технологічній чи творчій діяльності. Такі дії неминуче призведуть до позитивних змін у майбутньому, зокрема і в тому, що розглянуто даною роботою [3].

Список літератури

1. Еннан Р. Є. Винаходи як результати науково-технічної творчості: міжнародний досвід правової охорони / Р. Є. Еннан // Юридичний вісник. - Одеса : Гельветика - 2019. - № 3. - С. 161-168.
2. Канарик Ю. С., Філоненко В. В. Особливості патентування секретних винаходів в Україні та аналіз зарубіжного досвіду. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. №8. С.90-93.
3. Винаходи та корисні моделі [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://cnti.sumdu.edu.ua>
4. Укрпатент [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ukrpatent.org/uk/articles/inventions#2>
5. Molnlycke AB and Another v. Procter & Gamble Limited and Others (No. 5) [1994] R.P.C. 49.

ДЗЮМАН А.К., студентка 4 курсу

Науковий керівник – ЛОМАКІНА І.Ю., канд. юрид. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

ТРУДОВА МІГРАЦІЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Стаття присвячена дослідженню трудової міграції в Україні в сучасних умовах. Сформовано ключові причини, аналіз та шляхи вдосконалення трудової міграції в Україні.

Ключові слова: міграція, трудова міграція, міграція населення.

Зовнішня трудова міграція – переміщення громадян України, пов'язане з перетинанням державного кордону з метою виконання або пошуку роботи відповідно до законодавства держави перебування[1].

Трудову міграцію варто характеризувати як складний соціально-економічний процес, що визначається різними об'єктивними і суб'єктивними чинниками, серед яких – природно-кліматичні, демографічні, етнічні, соціальні, економічні. Найбільший вплив на міграційні процеси мають соціальні та економічні явища.

Міжнародна міграція населення в умовах розширення міжнародних економічних відносин займає усе більш значне місце в розвитку суспільства. З одного боку це інтернаціоналізація економіки, а з іншого нерівномірність розвитку країн. Це призвело до того, що трудова міграція набула безпрецедентного соціально-економічного й політичного значення в сучасному світі.

Трудова міграція в Україні пов'язана з низькою заробітною платою у всіх секторах економіки, зростанням вимушеної неповної зайнятості та безробіття, а також поширенням бідності й високим рівнем майнового розшарування населення.

Найголовнішими причинами міграції з України є:

- пошук джерел покращення свого економічного становища за рахунок більшої заробітної плати;
- недостатньо робочих місць в Україні;
- пошук кращого життя та умов праці за кордоном;
- пошук більших та кращих можливостей в усіх сферах людського життя;
- відсутність перспектив кар'єрного розвитку;
- нестабільна економічна, а також політична ситуація в Україні;
- невигідні умови ведення бізнесу та широко поширена корупція у всіх сферах суспільного, політичного та економічного життя[2].

Всі ці причини призводять до масштабного зростання зовнішньої трудової міграції з України, особливо це стосується молодих кваліфікованих осіб. Адже головною проблемою міграції з України є те, що країна втрачає молодь, яка має можливість під час навчання або після закінчення ВНЗ виїхати за кордон на постійне проживання та високооплачувану роботу. А також уже висококваліфікованих спеціалістів, які мають бажання працювати за кордоном за заробітну плату у декілька разів вищу, ніж в Україні.

Внаслідок війни та зовнішньої агресії у 2014 році, економічна ситуація значно погіршилася, стагнація переросла в глибоку кризу, промислове виробництво скоротилося на 10,7%. Стан економіки позначився на добробуті населення, середня заробітна платня в 2014 та 2015 роках зростала, проте інфляція, яка сягнула майже 35% в 2014 році, і в 2015 році продовжувалася та призвела до її реального падіння [3]. Відбувалося стрімке дорожчання комунальних послуг, вартості проїзду в транспорті, продуктів, ліків на що вплинула значна девальвація національної грошової одиниці та високий рівень інфляції. Все це сприяло зростанню обсягів міграції з України.

У лютому ж 2022 року війна Росії проти України спровокувала найбільшу міграційну кризу в Європі з часів Другої світової війни.

Можна було б сказати, що європейські країни таким чином зможуть «залатати» свій кадровий дефіцит, українськими біженцями. Але якщо розібратися з цією ситуацією детальніше, то можна зрозуміти, що українські біженці не є трудовими мігрантами. Адже вони виїхали лише на короткостроковий термін, і лише для того, щоб знайти прихисток від ситуації, яка склалася в Україні.

Отже, трудова міграція є невід'ємною складовою розвитку міжнародних економічних відносин. Але трудова міграція з України є однією з найважливіших проблем країни, вона набула масового характеру та потребує негайного вирішення. Ситуація, що склалася в Україні, потребує від державних органів влади зважених законотворчих, організаційних кроків у сфері демографічної, міграційної політики, які були б спрямовані на створення нових робочих місць з належним рівнем заробітної плати. Тому головним завданнями, зважаючи на все вище викладене, є врегулювання виїзних міграційних процесів, – запобігання масовому виїзду економічного активного населення та молодих кваліфікованих осіб з України.

Список літератури

1. Закон України «Про зовнішню трудову міграцію»// Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 49-50, ст.463.
2. Гребенюк А.П. .МІГРАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ТРУДОВОЇ МІГР: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://market-infr.od.ua/journals/2016/2_2016_ukr/8.pdf.
3. Міграція в Україні: факти і цифри[Електронний ресурс].Звіт представництва МОМ в Україні – Режим доступу: http://iom.org.ua/sites/default/files/ff_ukr_21_10_press.pdf.
4. Лібанова Е.М. Зовнішні трудові міграції українців: масштаби, причини, наслідки // Демографія та соціальна політика. – 2018. – №2. – С. 11–28.
5. Медвідь М.М. Проблеми відтворення населення у періоди ведення бойових дій та після їх завершення / М.М. Медвідь // Вісник Львівського університету (Серія «Економічна»). – 2014. – Вип. 51. – С. 180–187.

КЛИМЕНКО Д.І., студентка 4 курсу
Науковий керівник – **САМОЙЛОВИЧ А.А.**, старший викладач
Білоцерківський національний аграрний університет

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИНАХ

У даних тезах розглянуто актуальні питання запобігання корупції у сфері земельних правовідносин, наголошено на актуальності шляхів її подолання. Також приділено увагу удосконаленню земельних правовідносин з метою запобігання корупції у цій сфері.

Ключові слова: запобігання корупції, земельні правовідносини, корупційний ризик, корупція, приватизація.

Україна багато років, а саме з часу здобуття незалежності має серйозні проблеми, пов'язані з корупцією, що створює загрозу конституційним принципам та формуванню громадянського суспільства, становить загрозу безпеці та цілісності України.

Не виключенням псування нашої держави є ушкоджені корупції земельні відносини.

Земельні відносини – це суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження землею. Суб'єктами земельних відносин є громадяни, юридичні особи, органи місцевого самоврядування та органи державної влади. Об'єктами земельних відносин є землі в межах території України, земельні ділянки та права на них, у тому числі на земельні частки (паї) [2].

Корупція дає змогу суб'єктам правопорушення уникати відповідальності за протиправні вчинки. Органи уповноважені притягувати до юридичної відповідальності та суди, які виносять постанови про накладення адміністративного стягнення про такі діяння, часто неправильно кваліфікують корупційні протиправні діяння. У свою чергу, це може широкомасштабно породити правовий нігілізм [4, с. 54].

Земля становить інтерес всіх груп населення та привертає особливий інтерес юридичних осіб як державних так і недержавних. Тому земельні правовідносини становлять широкий інтерес у їх реалізації та мають багаторівневий характер. А якщо антикорупційне законодавство є не дієвим, то воно або не якісне, або його недостатньо за кількістю.

Непрозора передача земельної ділянки породжує підґрунтя для здійснення корупційних ризиків, залишаючи недоброчесних посадовців виконувати державні повноваження, реалізуючи корупційні схеми, а саме виводячи земельні активи.

Особливий корупційний ризик становить безоплатна приватизація.

Інститут безоплатної приватизації насправді не забезпечує справедливий розподіл земельних ресурсів. Попри десятиліття існування системи безоплатної приватизації, в Україні не було впроваджено єдиного реєстру громадян, які отримали земельні ділянки згідно з цією процедурою, а тому відсутність прозорого контролю за

приватизацією земельних активів держави породжує безліч корупційних схем. Натомість право отримання земельної ділянки безкоштовно впливає на активне поширення суспільної думки, що у разі скасування безоплатної приватизації громадяни будуть позбавлені законних прав, що погіршить їх добробут. Це є одним із важливих чинників того, що рішення про скасування безоплатної приватизації не було прийнято жодним з попередніх скликань Верховної Ради України, попри тривалу дискусію у фаховій та антикорупційній спільноті. Насправді ж корупційні практики, поширенню яких сприяє існування інституту безоплатної приватизації, мають набагато більше негативних наслідків для суспільного добробуту, аніж відсутність можливості безоплатно отримати земельну ділянку [3, с. 2-3].

Антикорупційним законодавством конкретно не розроблені шляхи запобігання корупції у сфері земельних правовідносин, але у юридичній літературі це пропонується таким чином, що до заходів з удосконалення земельних відносин і запобігання корупції можна віднести: 1) завершення проведення інвентаризації земель та встановлення меж адміністративно-територіальних утворень; 2) запровадження прозорого механізму реалізації земельних ділянок шляхом проведення тендерів (аукціонів) з метою збільшення надходжень до державного бюджету та запобігання злочинним проявам і корупції під час їх відчуження; 3) посилення контролю за законністю виділення земельних ділянок на узбережжях морів, річок, водосховищ, навколо великих міст і передусім у санаторно-курортних зонах та за сплатою земельного податку і орендних платежів, перерахуванням коштів до державного бюджету; 4) завершення формування автоматизованої системи земельного кадастру та створення електронного земельного кадастру як сукупності відомостей і документів про місце розташування та правовий режим земельних ділянок, їх оцінку та класифікацію, якісну характеристику; 5) вирішення питання щодо виділення коштів органам місцевого самоврядування, особливо населених пунктів, які віднесені до курортних, для розроблення проектів установлення меж, режиму округів і зон санітарної охорони та перенесення їх на місцевість; 6) ужиття органами державної виконавчої служби дієвих заходів до примусового стягнення штрафів за постановами органів земельних ресурсів, а також звільнення захоплених земельних ділянок та знесення самовільно збудованих споруд за рішеннями судових органів; 7) посилення на державному рівні роботи над формуванням вкрай негативного та неприйняттого ставлення суспільства до явища корупції, заохочення інформування представниками громадськості про випадки корупції, зокрема в земельній сфері; 8) ведення екологічного моніторингу та контролю за ефективністю використання земельних ресурсів з метою своєчасного виявлення; 9) зміни якісного стану земель і властивостей ґрунтів унаслідок нераціонального їх використання; 10) запровадження адекватних санкцій за неефективне сільськогосподарське землекористування, незаконне вилучення земель із зміною їх цільового призначення, а також за застосування екологічно небезпечних технологій оброблення та вирощування сільськогосподарських культур, забруднення та/або засмічення земель, погіршення якості ґрунтового покриву [1, с. 266-267].

Таким чином, вибудовуючи антикорупційну діяльність держави необхідно здійснювати не просто формальну правотворчість, а реально реагувати на саму

корупцію у державі не даючи їй шанси на протидію доброчесності та поваги до закону та суспільства. Дуже складно, але можливо вибудувати норми законодавства з випередженням на запобігання корупції, враховуючи наукові розробки та адміністративну практику земельних правовідносин.

Список літератури

1. Боднар В.Є. Протидія корупції в органах місцевого самоврядування / В.Є. Боднар // Науковий вісник національної академії внутрішніх справ. – № 1. – 2015. – С. 261-268 с.
2. Земельний кодекс України: від 25 жовтня 2001 року № 2768-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3–4, Ст.27. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text).
3. Корупційні ризики у процедурі безоплатної приватизації: аналітичний огляд. – грудень 2020. – 18 с.
4. Самойлович А.А. Об'єктивна сторона корупційних адміністративних правопорушень / А.А. Самойлович // Вісник Ужгородського національного університету. Сер. Право. – 2019. – № 58, т. 1.– С. 54-57.

УДК 341.64:343.1

КОСТИЮК Р.М., студент 2-го курсу

Науковий керівник – **СОКИРИНСЬКА О. А.**, кандк. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

НЮРНБЕРЗЬКИЙ ПРОЦЕС З ПОГЛЯДУ СУЧАСНОСТІ

Сьогодні в Україні ведуться численні дискусії щодо подальших міжнародних судових процесів по відношенню до агресора і його численних злочинах які він з коїв на нашій землі, тому ми розглянемо із умов сьогодення на перший в історії подібний процес.

Ключові слова: Нюрнберзький процес, Міжнародний військовий трибунал.

Початок ХХ століття це дивовижна доба час впровадження новітніх технології і здобуток науки в життя людей, час падіння великих імперій, і виникнення нових держав, час коли нові політичні течії виникали і розповсюджувались по всьому світу, і звісно це час жахливих злочинів проти людства для виконання яких застосовувалися технології і останні наукові досягнення, підчас яких зникали і виникали держави, виправдання яких шукали у ідеях і нових течіях. Але як відомо за кожен злочин має бути розглянутий судом, а винуватий його понести справедливе покарання. І потреба в цьому суді виникла швидко, ще після завершення першої світової війни зародилася ідея засудження вище командування Німеччини, але нажалі Антанта, з багатьох причин, не зуміла реалізувати ці ідеї.

Наступна спроба сталася в 20-их роках світова спільнота була нажахана діями турецької влади, які в подальшому називатимуть геноцидом вірмен, але знову-таки жоден винуватець тих подій не поніс покарання чи хочаб судового переслідування. Лише після завершення 2 світової війни і перемоги союзників вдалося вперше успішно організувати міжнародний трибунал який зумів зробити революцію в міжнародному праві зумівши закласти основи в майбутніх, подібних, процесах.

Нюрнберзький процес став першим діючим міжнародним судом де перед військовим трибуналом, який був створений у Лондоні, і перед ним постали вищі політичні і військові керівники Німеччини і Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини.

Трибунал керувався Нюрнберзьким статутом, який був укладений 8 серпня 1945р. Між чотирма країнами переможцями, кожна з яких надавала до складу суду по судді і прокурору відповідно. До цих угод приєдналось ще дев'ятнадцять держав, що можна вважати за міжнародне визнання процесу. Цей статут став першою спробою поєднання таких різних за кримінально-процесуальними нормами країн, і першим, яким вдалось утворити дієвий механізм притягнення до відповідальності винних військових злочинців. Що в подальшому дало значний поштовх на розвиток міжнародного кримінального судочинства.

Згідно із статутом трибунал розглядав три види злочинів:

- Злочини проти людяності (Вбивства, знищення, рабство, депортація та інші звірства здійснені щодо

цивільного населення до або під час війни, чи переслідування з політичних, расових чи релігійних причин за вчинення або у зв'язку з будь-яким злочином, що підлягає юрисдикції трибуналу)

- Воєнні злочини(Порушення законів і звичаїв війни, у тому числі вбивства, знущання або поневолення чи з іншими цілями, вбивства чи знущання над мирним населенням на окупованих територіях, вбивства чи знущання з військовополонених чи осіб, що перебувають у морі, захоплення заручників, пограбування державного чи приватного майна, безглузде руйнування міст, вандалізм, невинуватна військова необхідність та інші злочини)

- Злочини проти миру (Планувати, готувати, розв'язувати або вести війну агресії чи війни з порушенням міжнародних договорів, угод або сертифікатів) . [1]

Основним припущенням статуту є перш за все, визнання певних фактичних дій (злочини проти миру, воєнні злочини і злочини проти людяності) міжнародними злочинами. По-друге, ці злочини тягнуть за міжнародним правом індивідуальну кримінальну відповідальність. [4]

В результаті Нюрнберзького процесу до смертної кари через повішення засудили 12-х осіб. Крім того, до довічного ув'язнення були засуджені троє, до 20 двох, а до, 15, 10 років по одному, Виправдано 3-х. [7] Трибунал не тільки засудив загальні для всіх тогочасних прав такі злочини, як вбивство, рабство, тортури і згвалтування, ай засудив новітні, такі як пропаганда війни і медичні експерименти над людьми.

Підсумовуючи, нюрнберзький процес дав потужний поштовх для розвитку міжнародного права, започаткував міжнародне кримінальне право що в свою чергу, спонукало до появи Токійського, Руандського і Югославського процесів.

Список літератури

1. Попко В. Постнюрнберзький розвиток концепції міжнародного злочину. Вісник Пенітенціарної асоціації України. 2021. № 4. С. 144–163.

2. Касинюк О. В. Кримінально-процесуальні питання діяльності міжнародних кримінальних судів : автореф. Дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Харків, 2005. 20 с
3. Popko V. Nuremberg modification of international crime and criminal responsibility of individuals. Law review of kyiv university of law. 2020. № 4. С. 414–422.
4. Koruts U. The practice of the nuremberg tribunal and its importance for the qualification of war propaganda as an international crime. International law almanac. 2020. № 24. С. 222–230.
5. Гутник В. Право на захист у Нюрнберзькому трибуналі. Вісник Львівського університету ім. Івана Франка. Серія міжнародні відносини. 2012. Вип. 31. С. 159–166.
6. Іванов В. М. Нюрнберзький процес: історичне та правове значення (до 70-річчя міжнародного військового трибуналу). Часопис Київського університету права. 2015. Т. 2015, № 3. С. 24–27.
7. Учасники проектів Вікімедіа. Нюрнберзький процес – Вікіпедія. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Нюрнберзький_процес#Звинувачення

УДК 343.35:35.08:351.74(477)

КУБРИК А.О., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **СИМАКОВА С.І.**, к.ю.н.

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У тезах конференції досліджувались підстави протидії корупції в органах поліції в Україні та заходи її запобігання. Було оглянуто дослідження щодо питань корупції в Україні. Також було встановлено, яку шкоду та загрозу несе корупція для різних сфер життя.

Ключові слова: корупція, поліція, поліцейський, протидія корупції.

За даними досліджень найбільші одержувачі хабарів – це поліція, охорона здоров'я та система освіти. Україна в 2021 році отримала 32 бали із 100 можливих (де 100 балів найкращий показник) в Індексі сприйняття корупції [1].

Індекс сприйняття корупції – це щорічний рейтинг країн світу, що укладається з 1995 року та вказує на рівень корупції. Якщо порівняти попередні роки, то можна зробити висновок, що в 2021 році показник покращився. В 2020 році Україна отримала 33 бали за 100 – бальною шкалою. В 2019 році Україна мала 30 балів [1].

В Україні правові підстави протидії корупції в органах Національної поліції зазначені у Законі України «Про запобігання корупції», але слід зазначити, що закон «Про Національну поліцію» не зазначає заходів протидії корупції у поліції. Виходячи з цього можна зробити висновок, що необхідно звертатися до положень закону «Про запобігання корупції». У цьому законі зазначається, що поліцейські є суб'єктами на яких поширюється дія закону.

Особливість правових підстав протидії корупції є передбачені законодавством заходи, що мають юридичну форму обмежень, тобто певних заборонених дій для поліцейських.

Заходи для запобігання і протидії корупції в органах поліції:

1) Поліцейський обмежений використанням своїх повноважень або становища з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших. У тому числі використовувати будь-яке державне чи комунальне майно (кошти) в своїх інтересах (ст. 22 Закону України «Про запобігання корупції») [2];

2) Заборонено вимагати, просити або одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних та фізичних осіб (ст. 23 Закону України «Про запобігання корупції»)[2];

3) Заборонено займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інакше не передбачене Конституцією або законами України (ст.25 Закону України «Про запобігання корупції» та ст. 66 Закону України «Про Національну поліцію») [2;3];

4) Обмеження спільної роботи близьких осіб. Поліцейські не можуть мати у прямому підпорядкуванні близьких їм осіб або бути підпорядкованим. При прийнятті на роботу поліцейський зобов'язаний повідомити керівництво про працюючих у цьому органі близьких йому осіб (ст.27 Закону України «Про запобігання корупції») [2];

5) Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Поліцейські не повинні допускати виникнення реального або потенційного конфлікту інтересів. Поліцейські не можуть спонукати у будь-який спосіб підлеглих до прийняття рішень, вчинення дій або бездіяльності всупереч закону на користь своїх приватних інтересів або інтересів третіх осіб (ст. 28 Закону України «Про запобігання корупції») [2];

6) Контроль та перевірка працівників поліції НАЗК та НАБУ;

7) Особи до яких були застосовані заходи адміністративної або кримінальної відповідальності за вчинення правопорушення пов'язаного з корупцією, не можуть бути поліцейськими (ст.61 Закон України «Про Національну поліцію») [3];

8) Проаналізувати та вдосконалити заходи фінансового та банківського контролю з метою виявлення корупційних діянь [3];

9) Спеціальна перевірка (чи притягувалась особа до кримінальної відповідальності, в тому числі за корупційні правопорушення; наявність судимості, її зняття або погашення; факти, що особа раніше піддавалась адміністративним стягненням за корупційні правопорушення; стан здоров'я особи тобто психологічний),(ст.56 Закону України «Про запобігання корупції» та ч. 3 ст. 50 Закону України «Про Національну поліцію») [2;3] .

Одним із заходів запобігання корупції можна вважати факт юридичної відповідальності, а саме дисциплінарної, адміністративної та кримінальної, за вчинення корупційних дій під час проходження служби в поліції [4].

Висновок: Для того, щоб запобігти будь-яких проявів корупції зі сторони працівників правоохоронних органів в Україні, дуже важливим є факт відбору кандидатів на посаду поліцейського. Якісний відбір може бути запорукою попередження виникнення корупції під час виконання службових обов'язків. Також необхідно запровадити гідні умови праці для співробітників поліції, тобто встановити хороший рівень заробітної плати. І одним із важливих заходів запобігання корупції в органах національної поліції є кримінальна, адміністративна та цивільно-правова

відповідальність. На мою думку, слушний вислів є у юридичній літературі де вказується, що загроза настання реальної відповідальності виконує профілактичну функцію серед правопорушників, а тому покарання за корупцію повинно стати невідворотнім.

Список літератури

1. Transparency International Ukraine: вебсайт. URL: <https://ti-ukraine.org/research/index-sprujnyattya-koruptsiyi-2021>.
2. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
3. Закон України «Про Національну поліцію» від 20 серпня 2015 року. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
4. Кримінологія: підручник / Л.С. Сміяна, Ю.В. Нікітіна. Режим доступу: <https://nam.kiev.ua/files/publications/978-966-8406-31-7-pos-compressed.pdf>

УДК: 35.07/.08(477):005

МАЙСТРЕНКО А.А., студентка 4 курсу

Науковий керівник – **МАЛИШКО І.В.**, старший викладач

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОДАТКОВА РЕФОРМА В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Стаття присвячена дослідженню податкових змін в період воєнного стану. Сформовано ключові зміни, аналіз та позитивні сторони змін податкової системи в сьогоденних умовах.

Ключові слова: податки, податкова реформа, зміни податкового законодавства, податкова реформа.

У сучасному світі поняття «податки» відіграють провідну роль в формуванні економіки держави. В зв'язку із останніми подіями, а саме війною із росією внесено багатокорективів в буденне життя українців, податкова система – не виняток.

Для початку, необхідно з'ясувати, що мається на увазі під терміном «податки». Податком є обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету або на єдиний рахунок, що справляється з платників податку відповідно до цього Кодексу [1].

Таким чином, податки характеризується обов'язковими платежами, що здійснюються як і юридичними, так і фізичними особами, спрямовані в бюджет відповідного рівнячи в певний державний цільовий фонд. Головне спрямування податків це покриття витрат держави стосовно держуправління, забезпечення оборони країни, фінансування економічних і соціальних завдань, а також реалізація умов для ефективності майбутнього виробництва і відповідно врегулювання споживання в державі.

В статті 62 Конституції України зазначається: «Кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом. Усі громадяни щорічно

подають до податкових інспекцій за місцем проживання декларації про свій майновий стан та доходи за минулий рік у порядку, встановленому законом» [2].

Стосовно змін в період воєнного часу, а також протягом трьох місяців після припинення або скасування воєнного стану. Проаналізувавши низку джерел, зокрема «Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України» можна сформулювати наступні головні зміни в процедурі податкування:

Значні зміни відбулись стосовно платників 1 та 2 групи єдиного податку, а це фізичні особи - підприємці, котрі не мають найманих осіб, здійснюють лише роздрібний продаж товарів з торговельних місць та підприємці, котрі здійснюють господарську діяльність в сфері надання послуг. Відповідно до змін дана категорія платників може не сплачувати єдиний податок та не подавати декларації. Передбачено, що санкції до них на період воєнного стану не будуть застосовуватися.

Якщо вести мову про 3 групу платників податку, тобто це фізособи - підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена та юрособи суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, то для них передбачені більш широкі зміни. Йдеться мова про 2 % ставку єдиного податку замість 3-5%, але вартовраховувати, щорічний дохід не має перевищувати при цьому 10 мільярдів гривень. Також платники цієї групи звільняються від сплати ПДВ та подання відповідної звітності.

Ця процедура чітко передбачена Проектом Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків в період воєнного, надзвичайного стану, станом на сьогодні законопроект прийнято та направлено на підпис Президенту. Законопроектом встановлено дату, а це 1 квітня 2022 р., з якої можна перейти на спрощену систему.

Проаналізувавши законопроект, важливо також зазначити, що податки, щ обули сплачені понаднормово підприємствами, які перейшли на 3 групу ФОП будуть перераховані для погашення зобов'язань по податку на прибуток в майбутньому, після відновлення його сплати.

Якщо вести мову про податки на землю, а саме мається на увазі землі, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях або там, де йдуть активні бойові дії, то всі громадяни, що проживають на таких територіях звільненні від сплати земельного та екологічного податку.

Варто зазначити і про зміни в ставці Податку на додану вартість (надалі -ПДВ) на паливо, нафтопродукти і скраплений газ, ставка знизилась до 7 %, при цьому акцизний податок дорівнює 0%. Ці зниження позитивно відіграються в контексті ціни палива для населення та налагодження процедури постачання палива на український ринок для побутових потреб.

Податкова реформа передбачає відміну оподаткування гуманітарної допомоги, що прямує на Україну, не здійснюється оподаткування на доходи фізичних осіб і військові збори.

Врегульоване питання скасування мораторію на проведення фактичних перевірок, тобто тепер податкові органи можуть проводити фактичні перевірки та

камеральні перевірки стосовно податкової декларації у випадку подання заяви відшкодування з ПДВ із бюджету.

Керівникам військово-цивільної адміністрації надано повноваження вилучення майна платників податків, що перебуває у податковій заставі без будь-якої згоди органу, що його контролює.

Отже, зміни податкування, що приймаються в умовах воєнного часу є доцільними та покликані врегулювати податкове навантаження на бізнес в цілому, також держава максимально намагається стабілізувати найважливіші питання, такі як імпорт палива, оплати ПДВ, гуманітарної допомоги українській армії, громадянам, підприємствам, організаціям, оскільки їхня діяльність є особливо важливою у період збройного конфлікту.

Список літератури

1. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 25.04.2022)

2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL:[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96- %D0%B2%D1%80](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80).

УДК:342.7

МЕРЗЛОВ В.С., студентка 3 курсу

Науковий керівник - **МЕЛЬНИК О.Г.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СТВОРЕННЯ НАЛЕЖНИХ УМОВ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ ТА НЕДИСКРИМІНАЦІЇ

Тези передбачають основи забезпечення прав і свобод людини та організацію відповідних умов для належної реалізації прав і свобод людини, в тому числі такі цільові напрямки діяльності держави як сприяння реалізації прав і свобод людини та, безпосередньо, захист прав і свобод людини.

Ключові слова: права і свободи людини, недискримінація, цінність прав людини, демократична держава, правосвідомість.

Утвердження прав і свобод людини передбачають їх визнання державою, що через їх реалізацію може виражатись різними засобами, шляхом належних дій органів держави та уповноважених посадових осіб. Підхід, заснований на правах людини, передбачає сучасні систематичні підходи, що передбачають включення інтеграції прав людини та принципів прав людини в усі аспекти життя суспільства. Наприклад, підхід, що заснований на правах людини, має включати акцент на проголошенні рівності та недискримінації, забезпечення участі та включення соціально незахищених верств населення, та посилення відповідальності держави щодо своїх зобов'язань у сфері прав людини. Рівність стверджує, що всі люди народжуються вільними і рівними. Рівність передбачає, що всі люди мають однакові права і заслуговують на однаковий рівень поваги. Усі люди мають право на рівне ставлення.

Це означає, що державні органи не повинні застосовувати або виконувати закони та програми дискримінаційним або свавільним чином. Недискримінація є невід'ємною частиною принципу рівності. Це гарантує, що нікому не відмовляють у своїх правах через такі фактори, як раса, колір шкіри, стать, мова, релігія, політичні чи інші переконання, національне чи соціальне походження, власність чи інші. Крім цих ознак, дискримінація за деякими іншими ознаками також може бути заборонена. Ці ознаки включають вік, національність, сімейний стан, інвалідність, місце проживання в країні та інші ознаки.

Права і свободи людини і громадянина, що передбачені чинною Конституцією України, не є вичерпними, тобто в майбутньому система прав і свобод може бути вдосконалена. Варто зазначити, що положення статті 3 Конституції України [1] досить детально викладені в багатьох статтях її другого розділу, що має назву «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина», норми якої не можна розглядати поза зв'язком із принципом визнання людини, її прав і свобод найвищою цінністю, і, звичайно ж, вони не можуть бути змінені чи доповнені у спосіб, який суперечить цьому ж принципу. Варто вказати, що за роки незалежності Україна створила досить задовільні законодавчі умови реалізації прав людини і громадянина. Тому незважаючи на те, що наша держава прийняла демократичне законодавство у сфері прав і свобод людини, проте в умовах соціально-економічної та політичної кризи, поки відсутні конкретні механізми захисту цих прав, наслідком ого є їх масове та систематичне порушення, а інколи просто унеможлиблює їх реалізацію.

Для розвитку у напрямку розбудови демократичної правової держави в Україні варто боротися з правовим нігілізмом, правовим інфантилізмом та відроджувати правосвідомість. Вказані форми зміни правосвідомості не сприяють кращому становленню демократичної правової культури, що орієнтована на цінність прав людини. Особливо важливо зменшувати організовану злочинність, прояви корупції, які суттєво підривають віру громадян у закон і право, у здатність влади для відновлення правопорядку в країні. Прояви беззаконня та правового свавілля є суттєвими чинниками розвитку деформації правосвідомості, проти яких потрібно дієво боротися на основі продуманої державної політики у сфері правової політики. Необхідно також знайти відповідь на питання щодо створення належної системи органів адміністративної юстиції для покращення правового захисту місцевого самоврядування, прав і свобод людини і громадянина в сучасних умовах. А вже вирішивши ці проблеми, ми ще на крок наблизимось до розбудови правової держави, де права і свободи людини фактично є основним напрямком її функціонування. Права людини є важливою частиною того, як люди взаємодіють з іншими на всіх рівнях суспільства – у сім'ї, громаді, школі, на робочому місці, у політиці та в міжнародних відносинах. Тому дуже важливо, щоб люди всюди прагнули зрозуміти, що таке права людини. Коли люди краще розуміють права людини, їм легше сприяти справедливості та добробуту суспільства. Втілення ідей прав людини на практиці може допомогти нам створити таке суспільство, в якому ми хочемо жити.

Список літератури

1. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vp#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vp#Text) (дата звернення: 06.05.2022).

МІДЯНКА І.І., студентка 2 курсу

Науковий керівник – ЄФРЕМОВА І.І., кан. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЗНАЧЕННЯ ДОГОВОРІВ У РЕАЛІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Робота присвячена дослідженню значення цивільного-правового договору у цивільних правовідносинах. Ролі договору у реалізації цивільних прав.

Ключові слова: договір, договірне право, роль договору.

Для початку, слід дати визначення поняттю договору. Договір- це домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків. Роль цивільно-правового договору не можна недооцінювати. Вона підсилюється, тим що законодавець дозволяє при укладанні договору врегульовувати не лише відносини, які не передбачені актами цивільного законодавства, а також і відступати від положень норм Цивільного кодексу України і врегульовувати свої відносини на власний розсуд.

Договірне право – це серцевина цивільного права, а основоположною категорією у договірному праві є договір як домовленість двох або більше сторін, що спрямована на встановлення, зміну та припинення цивільних прав і обов'язків [1, ст. 626]. Крім того, договір можна розглядати ще й як відповідні договірні правовідносини, що виникли внаслідок укладання самого договору, а також як певний документ. Потреба в укладенні договорів виникла ще з виникненням власності. Ще давньогрецький філософ Епікур зазначав: «держава і право з'являються тоді, коли люди уклали між собою угоду з метою забезпечити загальну користь – взаємну безпеку» Договір є універсальною правовою конструкцією у механізмі правового регулювання суспільних відносин. Положення про цивільно-правові договори містяться у Сімейному, Земельному, Господарському кодексах та інших законах, указах Президента України, постановах Кабінету Міністрів України, актах інших органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, статутах господарських товариств, звичаях ділового обороту та інших регуляторах цивільних відносин (судова практика, мораль тощо). Право не можливо уявити без договору. І доказом цьому є наявність нормативно-правового договору – спільного договірного акта-документа двох або більше сторін, що встановили нові норми права за взаємною згодою, які служать підставою для видання правових актів, здійснення інших юридичних дій. Цивільно-правовий договір відіграє значну роль в організації економічних, товарно-грошових відносин, за відсутності яких ставиться під сумнів навіть ефективність функціонування правової норми. Як форма вирішення соціальних конфліктів в розвиненому суспільстві договір є основним юридичним засобом, який опосередковує базисні соціальні та економічні відносини на засадах справедливості, добросовісності та розумності. Цивільний

кодекс України передбачає велику кількість договірних конструкцій, що вже дає зрозуміти про значну роль договору у реалізації цивільних прав.

Для сучасного цивільного права в Україні характерно підвищення ролі договору. Цивільно-правовий договір є основним засобом організації майнових відносин між суб'єктами, оскільки він є найбільш доцільною правовою формою опосередкування майнових відносин. На сьогоднішній день жодна сфера діяльності не може обійтися без договорів. Щоденно, просто проживаючи своє життя ми також укладаємо цивільно-правові договори. Наприклад: купуючи щось у магазині, ми укладаємо договір купівлі-продажу, здійснюючи поїздки громадським транспортом укладаємо договір перевезення. Значення договору полягає в тому, що він виступає засобом регулювання поведінки сторін у цивільних правовідносинах, зміст конкретних прав та обов'язків учасників договірної зобов'язання, є універсальною та найдоцільнішою формою опосередкування товарно-грошових відносин. За допомогою укладення договору можливо реалізувати, майже всі свої цивільні права. За допомогою договору купівлі-продажу, реалізовується право власності. За допомогою трудового договору – право на працю(належні умови праці). Цивільно-правовий договір виконує багатогранні функції, зміст та значення яких досить повно і глибоко досліджено в цивілістичній науці. Основними функціями договору є: ініціативна, програмно-координаційна, інформаційна, гарантійна, захисна. Договір також виконує активну роль в організації та вдосконалення ринкової економіки. Функції цивільно-правового договору становлять єдину систему та комплексно впливають, як на поведінку учасників цивільного обороту, так і на розвиток економіки взагалі. Договір відіграє важливу роль не лише у цивільних відносинах, а й у економіці, міждержавних відносинах, тощо.

Виходячи з проаналізованого, можна дійти висновку, що договір відіграє, одну з найважливіших ролей у цивільному праві, можна навіть сказати, що він є однією із основних складових цивільних правовідносин. За думкою багатьох науковців, його можна вважати одним з основних інститутів цивільного права. У сучасному світі договір є невід'ємною складовою реалізації цивільних прав.

Список літератури

1. Цивільний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 12 трав. 2011 р.:
2. Резніченко С.В., Чумаченко Л.В. Еволюція договору та його роль у цивільно-правових відносинах // Юридичний вісник Причорномор'я
3. Цивільне право України: Навчальний посібник / За ред. Стефанчука Р.О.– К. – Правова єдність. – 2009 р
4. Електронний ресурс URL: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki>
5. Електронний ресурс. URL: <http://yurist-online.com>
6. Праця академіка Бурчака «Інститут договору у цивільному праві України»
7. Автореферат Процьків Н.А «Про розірвання договору».

ПАРХОМЕНКО С.О., студентка 3 курсу
Науковий керівник – **МЕЛЬНИК О.Г.**, канд. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ГАРАНТІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВОЗАХИСНИКІВ У ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В ЄС

У тезах висвітлено, що правове визнання та захист захисників сприяє досягненню ширших цілей захисту прав людини та сприяння демократії, сталого розвитку та поваги до верховенства права.

Ключові слова: права людини, правозахисники,

Ми всі маємо право захищати та заохочувати права людини, і це може приймати різні форми. Люди, які знаходять час для просування чи захисту прав людини, незалежно від того, чи є це частиною їхньої роботи чи у свій час, є частиною правозахисного руху – широкого кола людей та організацій, які хочуть бачити відданість свободі, повазі, рівності і гідності, захищена в наших законах і відображена в самих системах і структурах, на які спираються наші суспільства. ЄС підтримує принципи, що містяться в нормативних актах про право та відповідальність окремих осіб, груп і органів суспільства заохочувати та захищати загально визнані права людини та основоположні свободи. Хоча головна відповідальність за сприяння та захист прав людини лежить на державах, ЄС визнає, що окремі особи, групи та органи суспільства відіграють важливу роль у просуванні справи прав людини.

Діяльність правозахисників включає:

- документування порушень;
- пошук засобів правового захисту для потерпілих від таких порушень шляхом надання правової, психологічної, медичної чи іншої підтримки;
- боротьба з культурою безкарності, яка приховує систематичні та неодноразові порушення прав людини та основних свобод;
- включення культури прав людини та інформації про правозахисників на національному, регіональному та міжнародному рівнях.

Робота правозахисників часто передбачає критику політики та дій уряду. Однак уряди не повинні сприймати це як негатив, адже принцип надання місця для незалежності розуму та вільного обговорення політики та дій уряду є фундаментальним і є випробуваним способом встановлення кращого рівня захисту прав людини. Правозахисники можуть допомагати урядам у заохоченні та захисті прав людини. У рамках консультаційних процесів вони можуть відігравати ключову роль у допомозі у розробці відповідного законодавства, а також у розробці національних планів і стратегій щодо прав людини [1, С.4]. Цю роль також слід визнати та підтримувати. ЄС визнає, що діяльність правозахисників з роками набула все більшого визнання. Вони все частіше намагаються забезпечити більший захист жертв порушень. Однак цього прогресу досягнуто дорогою ціною: самі захисники все

частіше стають об'єктами атак, а їхні права порушуються в багатьох країнах. ЄС вважає важливим забезпечити безпеку правозахисників та захистити їхні права.

ЄС визнає, що спеціальні процедури Ради ООН з прав людини (а також осіб і груп, які їх здійснюють: спеціальні доповідачі, спеціальні представники, незалежні експерти та робочі групи) є життєво важливими для міжнародних зусиль із захисту правозахисників через їх незалежність і неупередженість та їх здатність діяти та висловлюватись щодо порушень проти правозахисників у всьому світі та вчинити в країні відвідування.

Правове визнання та захист самих правозахисників має вирішальне значення для забезпечення того, щоб вони могли працювати в безпечному, сприятливому середовищі та бути вільним від нападів, репресій та необґрунтованих обмежень [2, С.74]. Правове визнання та захист захисників також сприяє досягненню ширших цілей захисту прав людини та сприяння демократії, сталого розвитку та поваги до верховенства права.

Список літератури

1. Ортинський, В. Л. Правозастосовна політика у сфері захисту прав людини в контексті асоціації України до ЄС. *Вісник Національного університету Львівська політехніка. Серія: Юридичні науки*, 2015, 824: 3-9.
2. Ткачук Л. В. Правозахисні гарантії прав людини в Україні: теоретико-правова характеристика. *Часопис Київського університету права*. 2018. №4. С. 73-77.

УДК 364-786.4-053.2(091)(477)

ПЛАХОТНЮК А. В. студентка 3-го курсу

Науковий керівник – **АРГАТ Я. П.**, канд. юрид. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПАТРОНАТУ НАД ДІТЬМИ В УКРАЇНІ

Стверджується, що патронатна форма виховання дітей існувала задовго до прийняття нового Сімейного кодексу України. Інститут патронату на сьогоднішній день важко застосовується на практиці через його правову та практичну недосконалість [1]. Відповідно до статті 252 Сімейного Кодексу патронат над дітьми – це тимчасовий догляд, виховання та реабілітація дитини в сім'ї патронатного вихователя на період подолання дитиною, її батьками або іншими законними представниками складних життєвих обставин. Розвиток патронату можна поділити на 3 головні етапи:

- Влаштування дітей в Україні – а саме, складовій Російської імперії.
- Патронат в період панування в Україні радянської влади.
- Патронат у незалежній Україні.

Перший етап патронату над дітьми почався ще приблизно з правління імператриці Марії Федорівни. За її ініціативою дітей стали передавати в селянські сім'ї "государевих" сіл. Пізніше така практика була душе поширеною, а в наш час це

має назву – патронат. Історія патронату як форма влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування має давні традиції і на сьогодні не є тим ноу-хау, яким воно представлено в ЗМІ широкому колу людей.

За часів правління Катерини II у Російській імперії однією з форм опіки над сиротами також був патронат, що допомагало багатьом дітям отримати змогу вирости у сім'ї і отримати духовне виховання. Насамперед такими дітьми були: безпритульні, хворі, неповнолітні.

Патронатна форма виховання застосовувалася і при радянській владі, а саме був започаткований інститут патронату, який набув чинності завдяки постанові ЦВК і РНК РСФРР “Про порядок та умови передачі вихованців дитячих будинків у селянські сім'ї” від 5 квітня 1926р., а також постановою ЦВК і РНК РСФРР “Про порядок і умови передачі вихованців дитячих будинків та інших неповнолітніх трудящим в містах та робітничим селянам” від 28 травня 1928 р. [2, с. 474].

Як стверджує З. В. Ромовська, патронат над дітьми – це оновлений інститут сімейного законодавства України, який передбачався ще Кодексом про сім'ю, опіку, шлюб та акти громадянського стану УРСР 1926 р., але не отримав на той час широкого застосування [3, с. 227]. Норми щодо патронату над дітьми зберегли у своїх Сімейних кодексах лише дві держави з колишніх республік СРСР – Латвія та Узбекистан.

Досвід виховання дітей-сиріт прийомних сім'ях на договірних умовах не прижився. Патронат був витіснений опікуномством і усиновленням, заснованими на традиційних сімейно-споріднених стосунках прийомних батьків і дітей.

На сьогоднішній день питання патронату над дітьми прописується в статті 252 Сімейного Кодексу України. Патронатне виховання дітей здійснюється на підставі договору патронату. За договором про патронат орган опіки та піклування передає дитину, яка є сиротою або з інших причин позбавлена батьківського піклування, на виховання у сім'ю іншої особи (патронатного вихователя) до досягнення дитиною повноліття, за плату (ст. 252 СК України).

Така форма влаштування дітей, позбавлених батьківського виховання характеризується рядом особливих ознак, а саме:

- відносини патронатного виховання виникають на підставі укладення договору;
- договір про патронат – це відплатний сімейний договір (ст. 254 СК України);
- для виникнення патронатних правовідносин необхідна згода дитини, якщо вона досягла такого віку, що може її висловити (ст. 253 СК України);
- патронатне виховання дітей-сиріт або дітей, які з інших причин позбавлені батьківського піклування має обмежений строком характер – до досягнення дитиною повноліття (ст. 252 СК України);
- не належить до підстав створення сім'ї, а тому патронат не є перешкодою для усиновлення дитини [3];
- між дитиною й патронатним вихователем складаються більш тісні зв'язки, ніж між дитиною й піклувальником чи опікуном [3];
- при патронаті батьківських прав не виникає, а дитина передається лише на виховання [4, с. 227];

• між патронатним вихователем і дитиною не виникає аліментних зобов'язань [4, с. 227].

Підсумовуючи все вищезазначене, необхідно виділити, що патронатна форма виховання дітей існує вже не один десяток років і організовує суспільне життя. Вивчене мною питання, потребує ще глибшого дослідження задля підвищення статистики та механізму реалізації патронату над дітьми, встановлення конкретних функцій уповноважених органів у цій сфері, а також удосконалення заходів державної підтримки патронатної форми. Це все реалізується через надання конкретних пропозицій щодо покращення чинного законодавства у цьому питанні.

Список літератури

1. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 // Відомості Верховної Ради. – 2002. – №21-22. – ст.135;
2. Ромовська З.В. Сімейний кодекс України: Науково-практичний коментар.- К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003.-532 с.;
3. В. І. Борисова. До питання про форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, за сімейним законодавством України /Електронний ресурс:[Режимдоступу]: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pz/2009_100/100_12.pdf
4. Сімейне право України: Підручник / Л. М. Баранова, В. І. Борисова, І. В. Жилінкова та ін.; За заг. ред. В. І.Борисової та І. В. Жилінкової. - К.: Юрінком Інтер, 2006. — 264 с.

УДК: 340.12

МАЛИШКО Д.В., студентка 4 курсу

Науковий керівник – **ТЕРЕЩУК М.М.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ГНОСЕОЛОГІЧНІ ВИТОКИ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

У статті розглянуто історію становлення правової системи сучасної України. Встановлено, що ця система знаходиться в стадії перехідного періоду і деякою мірою зберігає певні риси минулої системи, з якої вона сформувалася. Водночас за період незалежності України закладений правовий фундамент, що дає змогу твердити, що вона входить у романо-германський тип правової системи на правах особливого європейського різновиду.

Ключові слова: правова система, джерела права, нормативно-правовий акт, юридичні принципи, законність.

Українська правова система почала своє формування з давніх часів. Протягом усього часу вона вдосконалювалася і розвивалася, приймалися різні важливі для розвитку правової системи України нормативно-правові акти.

Важливу роль у розвитку правової системи України відіграли:

• Правда Ярослава Мудрого («Руська правда») вона містила норми кримінального, спадкового, торгового та процесуального законодавства і була головним джерелом правових, соціальних та економічних відносин Давньої Русі.

Руська Правда — найдавніший пам'ятник слов'янського права. Протягом кількох століть Руська Правда служила основним керівництвом при судових розглядах.

- Створення Гетьманських статей XVII—XVIII ст — документи державно-правового характеру, котрі визначали суспільно-політичний устрій Української держави — Гетьманщини XVII—XVIII ст. та порядок її васальних взаємовідносин з Російською державою.

- Також була видана Конституція Пилипа Орлика — створювала демократичні засади державності в Україні — незалежний судовий трибунал, приватна власність, розподіл влади, багатогалузевий характер права та інше. До речі, за оцінкою українських істориків є однією з перших європейських конституцій нового часу. Ці документи дали матеріал до позиціювання України як демократичної, самобутньої країни.

Ці документи відіграли досить важливу роль у подальшому розвитку правової системи. У своєму розвитку право України використовувала ці та інші джерела, що оновлювалися і збагачувалися з кожним століттям.

В наш час головним джерелом права в країні є законодавчі і інші нормативні акти. На вершині ієрархії стоїть Конституція, далі - закони, укази президента, постанови Кабінету Міністрів, підзаконні акти міністерств і відомств, Національного банку України, акти місцевих адміністрацій і виконавчих органів влади.

Сучасна правова система України почала своє формування саме з прийняття Декларації про державний суверенітет та Акта проголошення незалежності України. Деякі дослідники пропонують поділити процес формування правової системи України на два етапи: попередній — до прийняття Конституції (1990—1996) і сучасний — після 28 червня 1996 р. Попередній етап характеризувався визначенням основних засад формування правової системи України, ліквідацією деформацій радянського періоду, прийняттям значної кількості законодавчих актів, пов'язаних, насамперед, з реформуванням економіки та демократизацією життя суспільства. Сучасний етап почався з прийняттям Конституції України, в якій знайшли відображення зміни соціального характеру, структури та змісту правової системи України, положення, які засновані на юридичних поняттях романо-германського типу правової системи.

В реальній правовій дійсності України в роки перетворень і змін зберігається значна частина минулої правової системи. Незважаючи на проголошений Конституцією України людський вимір права (статті 3, 21, 48), фактичне становище особистості не відповідає цим ідеалам і перспективам.

Новітні напрямки розвитку передбачають покращення українського суспільства, його правової системи, гуманітарну політику, засновану на вбачанні цінності людського життя, свободи особи, й права на гідне життя.

Важливою перешкодою на шляху правового розвитку України є незадоволеність рівнем правової культури суспільства (не тільки громадян, але й посадових осіб), адже поважне ставлення до права є умовою його функціонування і показником реальної правової культури .

Головною метою і умовою реформування українського суспільства є розвиток демократії, соціально-правової держави та її правової системи, які мають забезпечити становлення України як високо розвинутої цивілізованої європейської держави з високим рівнем життя, соціальною стабільністю, культурою демократією, дозволить їй стати впливовою силою у світі та Європі.

Взаємодія української держави і правової системи розкривається в демократичному характері держави, який забезпечується реалізацією закріпленого в Основному Законі принципу розподілу влади, змістом статусу і повноважень Верховної Ради України (розділ IV); Президента України (розділ V); уряду України (розділ VI); судової влади (розділи VIII, XII).

Отже, права система сучасної України формується як виключна, звільнена від псевдосоціалістичної сутності. Ця система знаходиться в стадії перехідного періоду і деякою мірою зберігає певні риси минулої системи, з якої вона сформувалася. Водночас за період незалежності України закладений правовий фундамент, що дає змогу твердити, що вона входить у романо-германський тип правової системи на правах особливого європейського різновиду.

УДК: 343.1

СЕРГЄЄВ О. В., студент 2 курсу

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК О. Г.**, канд. юр. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

ВОЄННІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ВЧИНЕНІ РОСІЙСЬКИМИ ОКУПАНТАМИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Робота присвячена дослідженню воєнних кримінальних правопорушень російської федерації на території України. Проаналізовані нелегітимні дії проти цивільного населення та низки інших протиправних діянь.

Ключові слова: воєнне кримінальне правопорушення, Кримінальний кодекс України, російська федерація, протиправне діяння, окупанти.

На сьогодні, Україна переживає важкі часи, а саме через військову агресію з боку російської федерації, яка трапилася 24 лютого 2022 року.

Для початку, слід дати визначення поняттю «воєнне кримінальне правопорушення». Так, воєнне кримінальне правопорушення – це порушення законів або звичаїв війни, визначених міжнародним звичаєвим правом та міжнародними договорами [4]. За статтею 8 «Римського статуту міжнародного кримінального суду» [3], військові злочини це серйозні порушення Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, а саме будь-яке з діянь, що перераховані у цій статті, проти осіб або майна, що охороняються відповідно до положень відповідної Женевської конвенції.

Варто зазначити, що кожна війна повинна керуватися звичаями та певними законами, тому слід зазначити, чим варто керуватися стосовно воєнних кримінальних правопорушень: українським законодавством - Кримінальним кодексом України та

Женевськими конвенціями, оскільки в них зазначений найбільший перелік воєнних злочинів. На превеликий жаль, РФ не дотримується цих правил, адже ми можемо спостерігати, що ця держава з кожним днем здійснює все більше воєнних кримінальних правопорушень.

З огляду на це, слід визначити види воєнних кримінальних правопорушень вчинені російськими окупантами на території України.

Спершу, до першого переліку злочинів, вчинених з боку РФ є вбивство цивільного населення. Ми можемо спостерігати, що російські окупанти ведуть вогонь по особам, які є не військовослужбовцями. Так, було ведення вогню по мирному населенню у Чернігові та в Бучі, де російські війська здійснювали цілеспрямовані вбивства мирних жителів, зокрема чоловіків: їх часто знаходили розстріляними зі зв'язаними за спиною руками, відрізними кінцівками та понівеченими обличчями. І цих випадків на території України безліч.

Вищезазначені дії - це пряме порушення Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни, ст.3, де вказано, що з особами, які не беруть участі в активних бойових діях, слід поводитись гуманно та без будь-якої ворожої дискримінації [3].

Що стосується інших воєнних кримінальних правопорушень, то окупанти обстрілюють місця, які не є військовими об'єктами, що спричиняють загибель мирних жителів. Також, загальновідомо, що російські війська неодноразово обстрілювали райони, де перебувають мирні жителі, зокрема житлові будинки, школи та лікарні. Вказані протиправні дії, передбачені у Кримінальному кодексі України, а саме в статті 438. Порушення законів та звичаїв війни [2].

Щобільше, що стосується воєнного кримінального правопорушення, РФ застосовує зброю проти України, яка заборонена Женевською конвенцією. Наприклад, застосування термобаричної зброї прямо не заборонено, але суворо регулюється міжнародним правом. Однак, Женевською конвенцією заборонено використання проти цивільного населення або військових цілей, які можуть загрожувати мирному населенню.

Варто визначити вид зброї, яку застосовує РФ, є прямо заборонена Женевською конвенцією, а саме: вакуумні боєприпаси, касетні боєприпаси, фосфорні боєприпаси, запалювальні авіабомби. Так, це суспільно-небезпечне діяння, зазначене в Кримінальному кодексі України, а саме в статті 439. Застосування зброї масового знищення [1].

Що більше, РФ вела вогонь по зеленим коридорам в той час, як Україна вела переговори з росією та домовилися про припинення вогню для створення гуманітарних коридорів з окупованими населеними пунктами. Так, деякі коридори потрапляли під вогонь з боку росії, перешкоджаючи евакуації мирного населення або навіть завдаючи жертв. Окрім, зазначеного, окупанти обстрілювали гуманітарні конвої, які доставляли допомогу для міста Маріуполя, який потрапив під обстріл російських реактивних систем залпового вогню «Град».

На додаток цьому, росія захоплювала об'єкти, які при їх пошкодженні загрожує навколишньому середовищу. Так, російські військові захопили енергооб'єкт і зайняли

позиції після інтенсивного бомбардування, яке могло поставити під загрозу роботи шести ядерних реакторів на Запорізькій електростанції.

Окрім цього, відбувалася боротьба за контроль над Чорнобилем, яка призвела до підвищення рівня радіації в зоні безпеки навколо старої атомної станції на околиці столиці України Києва. Це протиправне діяння, зазначене у ст. 441. Екоцид ККУ, адже це було отруєння атмосфери [2].

Так, ми можемо дійти до висновку, що росія порушує всі норми міжнародного права, Кримінального Кодексу України, Конвенції тощо, тому, на наше переконання, РФ буде відповідати й понесе відповідальність за свої протиправні діяння по відношенню до України.

Список літератури

1. Конвенція ООН про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіц. вебсайт. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_154
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III // Відом. Верх. Ради України. — 2001. — № 25–26. — Ст. 131.
3. Римський статут міжнародного кримінального суду. Статут, міжнародний документ. Міжнародні суди, Організація Об'єднаних Націй. 995-588 від 17.07.1998. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text
4. PenroseMary Margaret. Last Updated: Mar 23, 2022. Britannica. War crime. URL: <https://www.britannica.com/topic/war-crime>

УДК 349:412

НОРЧЕНКО К.С., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **НАСТІНА О.І.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЗЕМЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ

Як зазначено у ст. 14 Конституції України, а також ст. 1 Земельного кодексу України від 25.10.2001 (далі – ЗК України), земля є національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави [1].

Ключові слова правовий режим земель, сільськогосподарське призначення земель, мораторій, сільськогосподарські угіддя.

Правовим режимом земель вважають встановлені правовими нормами умови та порядок використання за цільовим призначенням земель усіх категорій, забезпечення та охорону прав власників землі й землекористувачів, здійснення державного управління земельними ресурсами, контролю за раціональним використанням землі і додержанням земельного законодавства, ведення державного земельного кадастру, проведення землеустрою, моніторингу землі та застосування юридичної відповідальності за порушення земельного законодавства [4, с.65].

Невід'ємною складовою земель України є землі сільськогосподарського призначення. Відповідно до ст. 22 ЗК України землями сільськогосподарського призначення визнаються землі, надані для виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідної та навчальної діяльності, розміщення відповідної виробничої інфраструктури, у тому числі інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції, або призначені для цих цілей [2].

У структурі земель України землям сільськогосподарського призначення відводиться особливе місце. Так, відповідно до ст. 23 та інших положень ЗК України землі сільськогосподарського призначення мають пріоритетний режим використання [2]. Це означає, що землі, які є придатними для потреб сільського господарства, повинні надаватися насамперед для сільськогосподарського використання.

Для будівництва промислових підприємств, житлових об'єктів, залізниць і автомобільних шляхів, ліній електропередачі та зв'язку, магістральних трубопроводів, а також для інших потреб, які не пов'язані із веденням сільськогосподарського виробництва, надаються переважно сільськогосподарські угіддя гіршої якості або землі не сільськогосподарського призначення. Деякі вчені у галузі земельного права вважають, що пріоритет сільськогосподарського землекористування не є абсолютним. Сільськогосподарські угіддя також можуть бути надані й для не сільськогосподарських потреб, проте лише у разі, коли суспільна вигода від цього перевищуватиме завдану шкоду, а альтернативний варіант задоволення не сільськогосподарських потреб, для яких надається земельна ділянка, відсутній [3, с. 113].

Окремої уваги потребує надзвичайно актуальне питання мораторію на відчуження сільськогосподарських угідь. Мораторій на відчуження земельних ділянок та земельних часток (паїв) був запроваджений Законом України «Про угоди щодо відчуження земельної частки (паю)» від 18.01.2001 (наразі втратив чинність). Вказаний закон забороняв укладати угоди купівлі-продажу на певний час, дарування земельної частки (паю) або іншим способом відчужувати зазначені частки (паї), окрім передачі їх у спадщину та у разі викупу земельних ділянок для державних і громадських потреб. Мораторій повинен був діяти до врегулювання порядку реалізації прав громадян і юридичних осіб на земельну частку (пай) ЗК України. Проте із його прийняттям мораторій не тільки не був знятий, а, навпаки, ЗК України заборонив відчуження не лише земельних часток (паїв), а й земельних ділянок для ведення селянського (фермерського) господарства та іншого товарного сільськогосподарського виробництва.

Питання мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення залишається досить актуальним і гостро дискутується в наукових колах. На думку Літошенко О.С., мораторій на продаж сільськогосподарських земель суперечить ст.ст. 14, 22 та 41 Конституції України, вихолощує сутність права власності на землю, позбавляючи власника не лише правомочності розпоряджатися своїм майном, а взагалі одержати нормальний економічний ефект від земельної ділянки чи земельної частки (паю). Багато інших вчених також проти мораторію на продаж

сільськогосподарських земель, оскільки він має цілу низку негативних наслідків [8, с. 127].

Таким чином, у результаті дослідження даної теми можна зробити висновок, що правовий режим земель сільськогосподарського призначення має наступні особливості:

- пріоритетність земель сільськогосподарського призначення;
- мораторій на відчуження земельних ділянок та земельних часток (паїв).

Список літератури

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Мірошниченко А.М. Науково-практичний коментар до Земельного кодексу України / А.М. Мірошниченко, Р.І. Марусенко. – 3-тє видання, змінене і доповнене – К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. – 516 с.
4. Літошенко О.С. Мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення як обмеження конституційних прав людини / О.С. Літошенко // Наукові читання, присвячені пам'яті В.М. Корецького : зб. наук. праць ; Київський ун-т права НАН України. – К. : Ліра-К, 2015. – С. 125–128.

УДК: 341

ПЛАХОТНЮК А.В., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **СИМАКОВА С.І.**, к.ю.н., доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В МЕДИЦИНІ

У тезах конференції було досліджено ключові проблеми корупції в медицині, були висвітлені основні принципи запобігання і протидії хабарництва. Встановлено основні положення медичної реформи та мінімізація корупційних ризиків.

Ключові слова: запобігання корупції, медицина, мінімізація корупційних ризиків, медична реформа.

Корупція є однією з ключових проблем в медицині, зокрема її поширення серед працівників медичної інституції та директорів районних і міських установ, не враховуючи медичний персонал будь - якого державного закладу.

Звертаючись до Закону України «Про запобігання корупції», варто зауважити, що корупція - це використання особою, наданих їй владних повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди для себе чи інших осіб [1].

За законодавством України існують основні принципи запобігання і протидії хабарництва, серед яких є: верховенство права; принцип законності; комплексного здійснення правових, політичних, соціально-економічних, інформаційних та інших заходів; пріоритетності запобіжних заходів; невідворотності відповідальності за вчинення корупційних правопорушень; відкритості та прозорості діяльності органів

державної влади та органів місцевого самоврядування; участі громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції, державного захисту осіб, які надають допомогу у здійсненні таких заходів; забезпечення відновлення порушених прав і законних інтересів, відшкодування збитків, шкоди, завданої корупційним правопорушенням [2]. Враховуючи вищевикладене, варто зауважити, що боротьба з підкупом є важливим підходом до її протидії за допомогою різних механізмів. Це передбачає й активну співпрацю з громадськістю, що є пріоритетним критерієм у подоланні корупції у сфері медицини, та в державі загалом.

Започаткування медичної реформи в Україні є рушійним механізмом боротьби з корупцією. Основну увагу у реформі зосереджено на таких положеннях: програма медичних гарантій; кампанія із вибору лікаря первинної медичної допомоги; реорганізація медичних закладів; нові засади фінансування медицини; договір про медичне обслуговування населення; тарифи на медичні послуги та лікарські засоби; електронна система охорони здоров'я [3].

Згідно статистики 2016 та 2020 років, вчинення корупційних злочинів в медицині значно зменшилися. Відповідно до статистичних даних і соціальних опитувань 59,8% опитуваних підтвердили участь в корупційних діях у медицині. 57,1% придбавали у поліклініках чи лікарнях медичні препарати чи медичні інструменти, з них 22,1% робили це за власною ініціативою. 55,1% респондентів стикалися з вимогою здійснення благодійних внесків, з них 13,8% здійснювали це із власної ініціативи. Також 38,4% опитуваних зіткнулися із вимогою здійснення неофіційних платежів, а 13,3% - робили це з власної волі. І не раз споживачі медичних послуг задавалися питанням віддяки медичному працівникові за надавану пацієнтові послугу [4].

За 2016 рік було зареєстровано 9 тисяч 787 випадків присвоєння або розтрати майна шляхом зловживання службовим становищем. У 2017 році таких правопорушень було 10 тисяч 756, у 2018-му – 10 тисяч 713, в 2019-му – 9 тисяч 74, в 2020-му – 11 тисяч 160, за пів року 2021-го – 6 тисяч 635 [5].

На думку TransparencyInternationalUkraine, на зменшення корупційних дій вплинули такі події:

1. Рішення Конституційного Суду від 27 жовтня 2020 року, яким він звільнив від відповідальності на думку TransparencyInternationalUkraine, на зменшення корупційних дій вплинули такі події: за недостовірне декларування топ-посадовців, чиновників і суддів.

2. Зміни до антимонопольного законодавства, які могли нашкодити бізнесу захищати свої права під час оскарження публічних закупівель.

3. Загострення втручання у роботу Вищого антикорупційного суду (ВАКС). Зокрема, ідеться про провадження у КСУ щодо конституційності ВАКС як спеціалізованого суду.

4. Загальне зростання тиску на антикорупційну екосистему, у тому числі через тривалу відсутність постійних керівників в інституціях.

5. Затримка з імплементацією судової реформи, попри ухвалення законодавчої бази для її старту.

б. Відтермінування прийняття Антикорупційної стратегії у другому читанні, яка б допомогла комплексно вирішувати низку проблем з корупцією в Україні[6].

Мінімізація корупційних ризиків ризику в медицині включає в себе, в першу чергу - обмеження будь - яких пожертв в тому числі і власних “подяк” лікарям та медичним правникам за надану послугу. По - друге, це спеціальні державні перевірки, в яких буде ретельно перевірятися не тільки документація, а й визначення статистики корупції за певним рейтингом серед лікарень і медичних закладів здоров'я. Третім і важливим в зменшенні корупції є: звільнення працівника у разі притягнення до кримінальної відповідальності за хабарництво. Також варто зазначити про профілактичну роботу щодо запобігання корупції в державних органах і роз'яснення органами правоохоронного порядку щодо відповідальності за свої неправомірні дії. Останнім і вагомим в мінімізації ризику є фактор декларування майна, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру, що допоможе зрозуміти, куди витрачаються кошти, які були надані державою для охорони здоров'я.

Взагалі, усунення і зменшення загрози може бути здійснено завдяки:

- створення найбільш прозорих і зрозумілих для суспільства та держави інформаційних сервісів, у яких громадяни обмінювалися б правдивими та не купленими відгуками про той чи інший медичний заклад;

- надання доступу до інформації, пов'язаної з змінами у сільській медицині, для того, аби забезпечити контроль над державними коштами, які повинні витратитися на медичне обслуговування селян;

- моніторинг нових проваджень та реалізації самого проекту медичного обслуговування.

Отже, можна дійти висновку, що висвітлюючи всякий факт вчинення корупційних дій та своєчасне інформування громадськості щодо застосування до правопорушників відповідних заходів, з метою прозорості і відкритості - знижує можливість вчинення корупційних дій та забезпечує мінімізування хабарницької діяльності на території держави.

Список літератури

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовт. 2014р., №1700-VII;
2. Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України від 07 березня 2011р., № 3206-VI;
3. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19 жовт. 2017р., № 2168-VIII;
4. Білик О.І., Новікова О.В. Обґрунтування шляхів подолання корупції в сфері охорони здоров'я. Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток». 2016. №10. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1008>;
5. Слово і діло: аналістичний портал: вебсайт. URL: <https://www.slovoidilo.ua>;
6. Transparency International Ukraine: вебсайт. URL: <https://ti-ukraine.org/research/index-sprujnyatty-a-koruptsiyi-2021>.

ПЕТРУК Н.В., студент 3 курсу

Науковий керівник – **НАСТІНА О.І.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ЗЕМЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

За останні декілька років відбулось чимало змін до Земельного законодавства в Україні. Відбувся запуск ринку землі сільськогосподарського призначення, земельних часток, землі товарного сільськогосподарського виробництва.

Ключові слова права іноземців та осіб без громадянства на землі, землі сільськогосподарського призначення.

Одним з найважливіших питань, яке змінили, є можливість іноземців та іноземних компаній набувати у власність землю в Україні.

За українським законодавством земля може перебувати у власності або в користуванні. Користування може бути постійним – для підприємств державної та комунальної власності, або на умовах оренди. Набуття права на землю громадянами та юридичними особами здійснюється шляхом передачі земельних ділянок у власність або надання їх у користування.

Статтею 22 Земельного кодексу встановлено, що землями сільськогосподарського призначення визнаються землі, надані для виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідної та навчальної діяльності, розміщення відповідної виробничої інфраструктури, у тому числі інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції, або призначені для цих цілей.

До земель сільськогосподарського призначення належать:

сільськогосподарські угіддя (рілля, пасовища та перелоги, та інше);

несільськогосподарські угіддя (господарські шляхи і прогони, полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, та інше).

Відповідно до частини 5 статті 22 Земельного кодексу України землі сільськогосподарського призначення не можуть передаватися у власність іноземцям, особам без громадянства. Іноземці та особи без громадянства можуть отримати землі сільськогосподарського призначення лише у спадок. Якщо такі землі прийняті у спадщину іноземцями, а також особами без громадянства, то протягом року з моменту отримання права на них зазначені особи мають їх відчужити згідно з частиною 4 статті 81 та статті 145 Земельного кодексу.

При цьому кодексу, яким встановлено заборону купівлі-продажу або іншим способом відчуження земельних ділянок сільськогосподарського призначення, не поширюється на ці правовідносини, оскільки положення частини четвертої статті 81 Земельного кодексу є імперативним.

У випадках коли земельна ділянка не відчужена, право власності на неї іноземців та осіб без громадянства припиняється, тобто вона підлягає примусовому

відчуженню. Примусове припинення права власності на земельну ділянку здійснюється виключно в судовому порядку.

Скасування цього обмеження може бути предметом розгляду всеукраїнського референдуму. Єдине виключення – спадкування, але і в цьому випадку земельна ділянка повинна бути продана, обміняна чи подарована спадкоємцем протягом року з дня її прийняття у спадщину.

Окрім того, існує ціла низка земель, які у будь-якому випадку не можуть передаватися у приватну власність.

До таких земель відносяться, зокрема, землі оборони, землі загального користування населених пунктів, окремі землі водного фонду і лісогосподарського призначення.

Підсумовуючи вищевказане можна дійти висновку, що іноземці та особи без громадянства поки не зможуть купити землі сільськогосподарського призначення, однак на землі несільськогосподарського призначення таких обмежень немає.

Список літератури

1. Актуальні питання розвитку земельної реформи в Україні / А.С.Даниленко, Ю.Д.Білик, М.Ю. Гарбуз та ін.; За ред. Ю.Д.Білика — К.: Урожай, 2004. — 96 с.
(http://masters.donntu.org/2009/ggeo/yarosh/library/article_2.htm0)
2. Земельний кодекс України Кодекс від 20.12.2001 № 2905-III. База даних «законодавство України»/BP URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#top> .
3. Т.Бондарев, Т.Сторожук /Зміни земельної реформи.
https://biz.ligazakon.net/aktualno/8715_zemelna-reforma-shcho-zmnitsya-z-1-lipnya-2021-roku

УДК: 35

ПРИЙМАК М.Ю., студентка 2 курсу

Науковий керівник – **РОСАВІЦЬКИЙ О.О.**, старший викладач.

Білоцерківський національний аграрний університет.

ОРГАНІЗУЮЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

У доповіді розглянуто актуальні питання організуючої діяльності державної служби, зокрема співвідношення таких понять як державна служба та державний службовець.

Ключові слова: Державні органи, державна служба, громадські організації, закон, посада.

Актуальність даної теми, на мій погляд, обумовлена тим, що саме державний механізм є основною ланкою в структурі влади. Цей механізм приводиться в дію людьми, а його функції залежать від кадрового складу. Отже питання комплектування організованої діяльності державного механізму здобувають одне з першорядних значень.

Служба в державних органах, державних і громадських організаціях є одним із видів соціальної діяльності людей. Організуюча діяльність держави охоплює різноманітні сфери життєдіяльності суспільства, тому державна служба регулюється нормами не тільки адміністративного права, але і нормами інших галузей права. Наприклад,

державна служба регулюється частково нормами трудового права. Спрямованість діяльності службовців на обслуговування населення породжують не тільки адміністративні, але і цивільні правовідносини. Державна служба здійснюється на державних посадах. Тому посада – необхідний елемент державної служби. Посада – первинний осередок апарата, передбачений для одного працівника, утворений в розпорядницькому порядку. Державна служба має і процесуальний аспект, що містить у собі порядок надходження на службу, проходження її (тобто просування за посадою, одержання відповідних кваліфікаційних розрядів), звільнення зі служби. Особи – службовці є кадровим складом (або особовим складом чи персоналом) органів державного управління. Будучи співробітниками державного органу, вони фактично перебувають на службі у держави і виконують її завдання та функції. Саме вони є останньою ланкою державного управлінського механізму, через яку реалізується виконавча влада. Як вже відзначалося, основним нормативним документом, що регламентує питання державної служби в Україні, є Закон “Про державну службу”, ст. 1 Закону “Державна служба і державні службовці”, визначає, що державна служба – це професійна діяльність осіб, які займають посади в державних органах та їх апарату, щодо практичного виконання завдань і функцій держави, за що їм виплачується заробітна платня із державного бюджету. Закон визначив поняття “посади” і “посадової особи”. Посада – це визначена структурою і штатним розписом первинна структурна одиниця державного органу та його апарату, на яку покладено встановлене нормативними актами коло службових повноважень. Посадовими особами вважаються керівники та заступники керівників державних органів та їх апарату, інші державні службовці, на яких законами, або іншими нормативними актами покладено здійснення організаційно – розпорядчих та консультативно – дорадчих функцій. В Україні, на сьогоднішній день, державна служба має кар’єрний характер, з окремими інститутами посадової державної служби. Вона ґрунтується на засадах демократизму, законності, гуманності та справедливості. Згідно до Закону “Про державну службу” державний службовець має право: користуватися правами і свободами, які гарантуються громадянам України Конституцією і законами України. Відповідно до прав, державний службовець має обов’язки. До них належать наступні: додержання Конституції України та інших актів законодавства України; забезпечення ефективної роботи та виконання завдань державних органів, відповідно до їх компетенції; недопущення порушень прав і свобод людини та громадянина; безпосереднє виконання покладених на них службових обов’язків, своєчасне і точне виконання рішень державних органів чи посадових осіб, розпоряджень і вказівок своїх керівників; збереження державної таємниці. Державний службовець повинен діяти в межах своїх повноважень. Отже, підсумовуючи все, що було зазначено вище про державну службу, безумовно варто ще раз відзначити тісний зв’язок її з державою. Державна служба – це самостійний вид трудової діяльності, яку здійснюють люди (державні службовці). Ця діяльність здійснюється професійно та покликана забезпечити виконання повноважень, Роздивившись історичні шляхи становлення в Україні такої діяльності, як державна служба, стає зрозуміло, що за такий короткий період дуже важко створити бездоганно діючу і оптимально ефективну систему. Тому зараз часто доводиться стикатися з

недосконалістю та не повною ефективністю діяльності державних органів, але постійно відбуваються вдосконалювальні процеси, видаються нові закони і постанови, виправляються старі. Важко не помітити того, що цей процес вдосконалення вже йде і з кожним роком набирає більшу швидкість та ширше охоплює всі аспекти, що стосуються державного управління.

Список літертури

1. Закон України "Про державну службу" за станом на 1 травня 2022р./Верховна Рада України. Київ : Парлам. вид-во, 2022. 19 с. (Закон України)

УДК 35.07/.08(477):005.2'06

ЩЕРБИНА О.Є., студентка 2-го курсу

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК О.Г.**, канд. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВОВИЙ ЗВИЧАЙ ЯК ДЖЕРЕЛО РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОГО ПРАВА

Питання звичаю як джерело права в романо-германській правовій сім'ї є суперечним. Розглянемо формування звичаю та його місце в джерелах права романо-германської системи.

Ключові слова: звичай, романо-германське право.

Першою історичною формою (джерелом) права є правовий звичай, і погляди на нього в романо-германській правовій сім'ї є доволі не однозначними і розбіжними. Думки розходяться між прибічниками соціологічної концепції та прихильниками позитивістської теорії. Прибічники соціологічної концепції перебільшують роль звичаю в романо-германському праві і вважають, що звичай базується на ідеї принципової відмінності звичаєвого права від державного. Також одночасно, прихильники позитивістської теорії фактично виступили проти звичаю і намагаються скасувати його місце в практиці. На думку Р. Давида, звичай у романо-германському праві не є тим основним і первинним елементом права, як того бажає соціологічна школа, проте його роль разом із тим аж ніяк не є такою незначною, як вважають позитивісти [1, с. 102].

Різновиди звичаїв, які вирізняє Р. Давид [2, с. 99]:

1. Звичаї, які є додатком до закону. Вони створюють найоптимальніші умови для роз'яснення і застосування нормативно-правових актів.

2. Звичаї, які діють на зміст закону. Вони регулюють лише суспільні відносини, які не врегульовані законодавством. У деяких державах це закріплюється на рівні законодавства.

3. Звичаї, які діють всупереч закону. Вони є доволі рідкими в романо-германській системі права, тому зачасту можуть обмежуватись. Це пов'язано з тим, що ні в одній країні суди не виступають проти законодавчої влади.

В історичному розвитку романо-германської сім'ї, звичай фактично зародився із цією правовою сім'єю одночасно. Однак з часом, важливість звичаю потрохи зменшується в Європейських країнах. Це пов'язано з тим, що в процесі утворення розгалуженої правової системи, закони та судові рішення починають виштовхувати звичай як джерело права.

В країнах Європи у XV—XVII століттях відбулась значна компіляція звичаїв, з метою упорядкування існуючих, розбіжних звичаїв, що значно полегшело їх використання в суддівській діяльності. Модернізуючи старі звичаї до нових умов, компіляція руйнувала у звичаях їх природний потенціал, прирівнюючи їх до простих законодавчих актів. Кодифікація сприяла подальшому зниженню значення звичаю як джерела права. Вона проводилась по всій Західній Європі в XIX—XX століттях, і встановила закон на провідне і практично одне джерело права романо-германської сім'ї.

Значним етапом розвитку романо-германської системи є те, що звичай можна віднести до джерела права виключно після з'єднання його з позитивним правом. Таке набуття звичаю правового характеру, пов'язане з визнанням його державою, і відбувається двома шляхам: судовим і законодавчим[3, с. 36].

Основний спосіб - судовий, виходячи із того, що звичаєве право виникає із судової практики. Звичай береться до уваги і застосовується судом, а рішення суду забезпечується примусовою владою держави. У такий спосіб, суд начебто обладнує звичай юридичними санкціями. Без суддівського підтвердження звичай не є обов'язковим, і тому не може визнаватись правовим.

Законодавче визнання здійснюється за допомогою посиленням в тексті нормативно-правового акта на перспективу врегулювання певного звичаю. Це сприяє визнанню вже сталих звичаїв, наділяє їх юридичним характером та робить їх обов'язковими для суддівської практики.

Отже, з огляду на вище зазначене, звичай відіграв важливу роль з самого зародження романо-германської правової сім'ї. З часом сформулювались різні погляди на звичай, були виокремлені різновиди, проводилась модернізація, але на жаль, в багатьох країнах Європи це джерело стає менш актуальним і застосовуваним, на відмінну від інших джерел права цієї правової сім'ї.

Список літератури

1. Порівняльне правознавство у таблицях : підручник / С.П. Погребняк, Д.В. Лук'янов, І.О. Биля-Сабадаш та ін. ; за заг. ред. О.В. Петришина. Харків : Право, 2012
2. Корунчак Л.А. Генеза та еволюція джерел права: синергетичний підхід. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2019. С. 99
3. Матвеева Л.Г. Сім'я законодавчого права. МВС України Одеський державний університет внутрішніх справ: Одеса, 2016. С.36

ПЛАХОТНЮК А., студентка 3-го курсу
Науковий керівник – **НАСТІНА О.І.**, канд. юрид. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ЗЕМЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЯК ОБ'ЄКТИ ОПОДАТКУВАННЯ

Правові проблеми щодо земель сільськогосподарського призначення є одним із важливих питань з моменту створення Земельного кодексу і початку роботи над земельною реформою України.

Ключові питання: земля як об'єкт оподаткування, земельний податок, орендна плата за землі державної та комунальної власності, пільги з приводу сплати земельного податку.

За українським законодавством земельні ділянки сільськогосподарського призначення використовуються самими власниками або користувачами, в межах вимог користування землями певного виду, що встановлені в главі 5 Земельного кодексу України[1].

До категорії земель сільськогосподарського призначення належать землі, що надані для виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідної і навчальної діяльності, розміщення відповідної виробничої інфраструктури.

Відповідно до статті 22 Земельного кодексу [1] – землі сільськогосподарського призначення: 1) сільськогосподарські угіддя (рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелоги); 2) несільськогосподарські угіддя (господарські шляхи і прогони, полежахисні лісові смуги та інші захисні насадження, крім тих, що віднесені до земель лісгосподарського призначення, землі під господарськими будівлями і дворами, землі під інфраструктурою оптових ринків сільськогосподарської продукції, землі тимчасової консервації тощо).

Таким чином правильність оподаткування залежить від декількох чинників. По – перше: від того, згідно яких умов надано земельну ділянку – у власність, оренду чи постійне користування; по - друге: від категорії земельної ділянки, яка залежить від цільового призначення; по – третє: від встановлення норми грошової оцінки.

Облік земельних ділянок і земельний податок є дуже пов'язаними між собою поняттями. Розміри земельного податку в основному залежать від: ставки податку, площі земельної ділянки, величини грошової оцінки безпосередньо земельної ділянки, коефіцієнта індексації цієї оцінки та наявності пільг законодавством.

Власники землі та землекористувачі сплачують земельний податок з дня виникнення права власності або права користування земельною ділянкою - це визначено у статті 287 Податкового кодексу України [2].

Також відповідно до ст. 125 Земельного кодексу право [1] власності на земельну ділянку, право постійного користування нею та право оренди земельної ділянки виникають з моменту державної реєстрації таких прав. Порядок державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обтяжень затверджено постановою № 868.

Забезпечення інформацією органів державної влади та органів місцевого самоврядування, заінтересованих підприємств, установ і організацій, а також громадян з метою регулювання земельних відносин, визначення розміру плати за землю, контролю за використанням і охороною земель, економічного та екологічного обґрунтування бізнес-планів та проектів землеустрою призначено Державним земельним кадастром, порядок ведення якого затверджено постановою № 1051.

Основними частинами Державного земельного кадастру є грошова оцінка земельних ділянок, облік кількості земель. Дані Державного земельного кадастру є підставою для нарахування земельного податку.

Землі сільськогосподарського призначення можуть перебувати в оренді, при цьому, якщо орендодавцями земель є відповідні органи місцевого самоврядування або виконавчої влади, то орендарі є платниками орендної плати за землі державної та комунальної власності до бюджету. Коли орендодавцями земель є їх власники, орендарі сплачують орендну плату за землю власнику, який є платником земельного податку до бюджету.

Розмір орендної плати за землю встановлюється у договорі оренди землі, що є підставою для нарахування такої плати.

При визначенні розміру орендної плати за земельні ділянки сільськогосподарського призначення необхідно врахувати, що згідно з п. 288.5 ст. 288 Податкового кодексу [2] річна сума орендної плати не може бути меншою 3% нормативної грошової оцінки.

Враховуючи усі вище сказані фактори, до земельного податку можна використати деякі пільги, які дозволені. Зокрема, від плати земельного податку звільняються такі категорії:

- новостворені фермерські господарства протягом трьох років;
- платники фіксованого сільськогосподарського податку за земельні ділянки, які використовуються ними для ведення сільськогосподарського товаровиробництва;
- власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі за умови передачі земельних ділянок та земельних часток (паїв) в оренду платнику фіксованого сільськогосподарського податку.

Відповідно до цього є наступні категорії, які не звільняються від сплати земельного податку, а саме:

- сільськогосподарські угіддя зон радіоактивно забруднених територій, визначених відповідно до закону такими, що зазнали радіо-активного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи (зон відчуження, безумовного (обов'язкового) відселення, гарантованого добровільного відселення і посиленого радіоекологічного контролю);
- хімічно забруднені сільськогосподарські угіддя, на які запроваджено обмеження щодо ведення сільського господарства;
- землі, що перебувають у тимчасовій консервації або у стадії сільськогосподарського освоєння;
- землі державних сортовипробувальних станцій і сортодільниць, які використовуються для випробування сортів сільськогосподарських культур;

• земельні ділянки сільськогосподарських підприємств усіх форм власності та фермерських (селянських) господарств, зайняті молодими садами, ягідниками та виноградниками до вступу їх у пору плодоношення, а також гібридними насадженнями, генофондовими колекціями та розсадниками багаторічних плодкових насаджень.

Сплата земельного податку та орендної плати за землі державної і комунальної власності здійснюється рівними частками власниками й землекористувачами земельних ділянок за місцезнаходженням земельної ділянки за податковий період, який дорівнює календарному місяцю, щомісяця протягом 30 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

Список літератури

1. Земельний кодекс України, редакція від 20.08.2021 № 2768-III. База даних «законодавство України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
2. Податковий кодекс України, редакція від 01.08.2021 № 2755-VI. База даних «законодавство України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

УДК: 340

СЕРГЄЄВ О. В., студент 2 курсу

Науковий керівник – **ЄФРЕМОВА І. І.**, канд. юр. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОРУШЕННЯ ПРАВ ДИТИНИ У ШКІЛЬНИХ УСТАНОВАХ

Порушення прав дітей у шкільних установах є актуальним питанням на даний час, оскільки хоча б раз кожен учень стикався з порушеними правами у шкільних закладах освіти, або навіть не підозрюючи, що його право порушили. В статті розглянуто основні види порушення прав учнів та визначено основні засоби захисту порушених прав.

Ключові слова: права дитини, шкільна установа, порушення прав, працівники шкіл, законодавство про захист прав учнів.

Перш ніж перейти до основних порушень прав дітей у школах, варто дати визначення поняттю «права дитини». Так, права дитини – це комплекс можливостей для всебічного розвитку дитини, яка становить собою особу, яка не досягла 18-річного віку. До дітей потрібно ставитись з рівноправністю, повагою та гідністю, тому що вони теж люди, які народилися з основними правами та свободами [7].

Слід зазначити, щоговорячи про права дитини, варто керуватися українським законодавством, до якого ми відносимо – Закон України «Про повну загальну освіту», Закон України «Про освіту», Конституція України, Цивільний кодекс України та міжнародним правовим документом – Конвенція ООН про права дитини.

На нашу думку, найбільш розповсюдженим порушеним правом дитини у закладах середньої освіти – це обмеження права учнів висловлювати власну позицію, думок, переконань щодо того чи іншого питання. Так, вчителі нав'язують свою позицію з конкретного питання, обмежуючи учнів та позбавляючи їх права на

всебічний розвиток, який формується під час творчого та аналітичного мислення, яке своєю чергою повинне формуватися у шкільних закладах. Тому на наше переконання, це пряме порушення прав дитини, відповідно до Конвенції ООН про права дитини, а саме статті 13, де вказано, що «дитина має право вільно виражати свої думки» [4].

Що стосується іншого порушеного права то вчителі, для перевірки засвоєного шкільного матеріалу учнів забирають їхнє майно, яке допомагає для вирішення завдань, а саме – гаджети. Дійсно, це порушення права на приватну власність, яке гарантується статтею 325 Цивільного кодексу України [6] та статтею 41 Конституцією України [5]. На нашу думку, це грубе порушення українського чинного законодавства, адже кожна фізична особа має право володіти, розпоряджатися та користуватися своїм майном.

Питання використання гаджетів під час уроків є дуже актуальним, а його вирішення, на нашу думку, покладається на вчителя. Наша думка ґрунтується на тому, що учні прокрастинують, використовуючи гаджети під час уроків, через не цікаво презентований матеріал вчителем. З огляду на це, доцільно більш детально готуватися до уроків, обираючи різні педагогічні методи для посилення навчальної мотивації серед учнів.

Що більше, у середніх закладах освіти, певна кількість вчителів практикує негативне ставлення до учнів, що виражається у: критиці, звернення до учнів у некоректній формі, приниженні. Тим самим працівники школи не дотримуються педагогічної етики, яка передбачена в статті 54 Закону України «Про освіту» [2].

Звичайно, це завдання моральної шкоди, яка має негативний ефект на школяра, як наслідок, – вчитель зобов'язаний відповідно до статті 23 Цивільного кодексу України, відшкодувати моральну шкоду, адже було завдано порушення прав учня, тобто приниження честі та гідності.

Щоб уникнути цієї практики у шкільних установах, законодавцю варто внести деякі зміни до пункту 1 статті 22 Закону України «Про повну загальну середню освіту», а саме до психологічного стану здоров'я [3].

Так, законодавець передбачив, перед тим як прийняти на роботу педагога, потрібно дізнатися психічний стан здоров'я, але, на наше переконання цього недостатньо. Доцільно здійснювати психологічну діагностику рівнів психічної інтеграції працівників школи щороку, адже такий підхід дає розуміти, як педагог буде ставитись до учнів надалі [6].

Окрім вищезазначеного, в просторах школи спостерігається, що вчителі не дозволяють учням йти без їхнього дозволу до вбиральні.

Ми вважаємо, що школярі не зобов'язані питати дозволу, оскільки це біологічна потреба.

Більш того, варто вважати, що це порушення законодавства, адже це жорстоке поведіння, що принижує честь та гідність, яке передбачено в статті 28 Конституції України [5].

Також наявний наказ Міністерства освіти й науки «Про вжиття додаткових заходів щодо профілактики та запобігання жорстокому поведінню з дітьми», цей наказ зазначає, не досукати випадків фізичного насильства, тому слід розуміти, що до цього твердження й розуміється ігнорування фізичних потреб дитини [1].

З огляду на вище зазначене, пропонуємо Міністерству освіти й науки України, запровадити у школах більш ґрунтовно вивчати предмет «Право», починаючи з середніх класів, звернути увагу на права людини, щоб майбутнє покоління з малих років розуміли, що вони мають права. Щобільше, це надає учням можливість відстоювати свої права у деяких ситуаціях.

Так, ми можемо дійти до висновку, що деякі працівники шкіл обмежують права учнів, що своєю чергою шкодить їхньому психологічному стану та загальній навчальній мотивації. З огляду на це, доцільно запровадити щорічне психологічне діагностування та ґрунтовне вивчення предмету «Правознавство» із акцентуванням уваги на права учнів та порядку їх захисту.

Список літератури

1. LIGA 360. Міністерствоосвітиінауки України. Наказ«Про вжиття додаткових заходів щодо профілактики та запобігання жорстокому поводженню з дітьми.» URL:<https://ips.ligazakon.net/document/MUS4976>
2. Верховна Рада України. Закон України «Про освіту.»URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Верховна Рада України. Закон України «Про повну загальну середню освіту.»URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Верховна Рада України. Конвенціяпро права дитини. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
5. Верховна Рада України. Конституція України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Верховна Рада України. Цивільний кодекс України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
7. Художня школа м. Херсон Навчально-естетичний комплекс. Права дитини. URL:<http://art-school.ks.ua/інформація/права-дитини/>

УДК 349:4

ЩЕРБИНА О.Є., студентка 2 курсу

Науковий керівник – **НАСТІНА О.І.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ПРИПИНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ ЗА ЗЕМЕЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

У законодавстві України інститут права власності та інших речових прав є одним з найбільш досліджуваних серед науковців. Право власності на землю і земельну ділянку може набуватися за наявності певних юридичних фактів, зазначених у конституційному, цивільному, земельному законодавстві.

Ключові слова: право власності, припинення права, підстави припинення, земельна ділянка, власник земельної ділянки.

Проблемам набуття права власності, зокрема на землю, а також припиненню цих прав присвячені численні праці відомих українських цивілістів, працівників,

науковців. Набуття права власності на землю пов'язано із похідними підставами. Такими підставами стали роздержавлення економіки та передача земельних ділянок із державної власності у приватну і колективну власність. Похідні способи набуття права власності на землю пов'язані з переходом права власності на земельні ділянки на підставі акта розпорядження земельною ділянкою, який виходить від попереднього власника, тобто від держави, від органів державної влади і державного управління, уповноважених розпоряджатися землею та управляти усім земельним фондом країни [4].

Відповідно до статті 14 Конституції України право власності на землю набувається та реалізується його суб'єктами виключно відповідно до закону. Науковці відзначають, що суб'єктивне право власності на землю виникає на підставах та у порядку, визначеному Земельним кодексом та іншими законами України, що регулюють земельні відносини [1].

Відповідно до ч.1 статті 78 Земельного кодексу України, право на земельну ділянку – це право володіти, користуватися і розпоряджатися земельними ділянками [2].

Законодавцем визначені наступні суб'єкти та відповідні форми прав власності на землю, а саме:

- громадяни та юридичні особи – на землі приватної власності;
- територіальні громади, які реалізують це право безпосередньо або через органи місцевого самоврядування, — на землі комунальної власності;
- держава, яка реалізує це право через відповідні органи державної влади, – на землі державної власності.

Підставами припинення права власності на землю є юридичні факти, з якими закон пов'язує припинення правовідносин земельної власності. Земельний кодекс України визначає юридичні факти, які ведуть до припинення права державної, комунальної та приватної власності на землю.

Підставами припинення права державної власності на землю є: приватизація земель, які перебувають у власності держави, розмежування земель державної та комунальної власності, передача земельної ділянки державної власності у комунальну власність. Щодо підстав припинення права комунальної власності визнають: приватизація земель, які перебувають у комунальній власності, передача земельної ділянки комунальної власності у власність держави.

Відзначимо, що загальною підставою припинення права державної та комунальної власності на землю виступає укладення уповноваженими органами цивільно-правових угод про перехід права власності на земельну ділянку, в тому числі і відповідно до міжнародних договорів.

Слід підкреслити, що припинення права державної та комунальної власності може мати місце за наявності згоди власників таких земель — держави в особі відповідних органів державної виконавчої влади та територіальних громад в особі відповідних органів місцевого самоврядування. Примусове припинення права державної та права комунальної власності на землю може мати місце за рішенням суду [4].

Щодо підстав припинення права приватної власності на землю, то вони визначені у статтях 140 і 143 Земельного Кодексу України [2].

Підставами припинення права власності на земельну ділянку є:

- ✓ добровільна відмова власника від права на земельну ділянку;
- ✓ смерть власника земельної ділянки за відсутності спадкоємця;
- ✓ відчуження земельної ділянки за рішенням власника;
- ✓ звернення стягнення на земельну ділянку на вимогу кредитора;
- ✓ відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності та для суспільних потреб;
- ✓ конфіскація за рішенням суду;
- ✓ невідчуження земельної ділянки іноземними особами та особами без громадянства у встановлений строк у випадках, визначених Земельним кодексом України.

Добровільна відмова власника земельної ділянки від права приватної власності на землю проводиться за його письмовою заявою і тільки на користь держави чи територіальної громади. У разі згоди на одержання права власності на земельну ділянку органи виконавчої влади або органи місцевого самоврядування укладають угоду про передачу права власності на земельну ділянку, яка підлягає нотаріальному посвідченню. При добровільній відмові від права приватної власності на землю передача земельної ділянки державі чи територіальній громаді проводиться безкоштовно.

Власник земельної ділянки може за своїм власним рішенням відчужити земельну ділянку. Відчуження може бути в результаті продажу, міни, ренти, дарування, успадкування та інших цивільно-правових угод. Право власності може бути припинене також у разі смерті власника земельної ділянки за відсутності спадкоємця. Разом з тим відчуження земельної ділянки чи права на неї може бути і примусовим. Підстави для примусового припинення прав на земельну ділянку додатково викладені ще і в статті 143 Земельного кодексу України[2].

Примусове припинення прав на земельну ділянку здійснюється у судовому порядку у разі:

1) використання земельної ділянки не за цільовим призначенням або способами, які суперечать екологічним вимогам та вимогам охорони культурної спадщини, не усунення допущених порушень законодавства в строки, встановлені вказівками (приписами) центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері здійснення державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі;

2) конфіскація земельної ділянки;

3) примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності;

4) примусове звернення стягнень на земельну ділянку по зобов'язаннях власника цієї земельної ділянки;

5) невідчуження земельної ділянки іноземними особами та особами без громадянства у встановлений строк у випадках, визначених Земельним Кодексом України.

Підставою для припинення права приватної власності землі може слугувати відчуження (вилучення) земельної ділянки з мотивів суспільної

необхідності та для суспільних потреб. Такі підстави визначені Законом України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності». Примусове відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості на підставі та в порядку, встановлених законом.

Крім того, власника земельної ділянки за рішенням суду можуть позбавити права власності на земельну ділянку у разі звернення стягнення на земельну ділянку на вимогу кредитора.

Право користування земельною ділянкою може бути втрачене також при несплаті земельного податку або орендної плати.

У разі продажу власного будинку, будівлі чи споруди, які розташовані на земельній ділянці, громадянин втрачає право користування цією земельною ділянкою (її частиною), що виділена та призначена для їх обслуговування.

Іноземні особи та особи без громадянства у випадку не відчуження ними земельної ділянки у встановлений строк у випадках, визначених цим Кодексом, за рішенням суду також позбавляються права власності на земельні ділянки. Ст.149 Земельного кодексу України визначає порядок вилучення земельних ділянок, що були надані у постійне користування із земель державної чи комунальної власності.

Підсумовуючи, хочу зазначити, що положення про право спільної сумісної власності на земельну ділянку вміщені до ст. 89 ЗКУ: Земельна ділянка може належати на праві спільної сумісної власності лише громадянам. Таким чином, можна стверджувати, що законодавство України, яким визначається правовий режим будівель (споруд) та земельних ділянок, успішно розвивається у контексті правових орієнтирів.

Список літератури

5. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/254к/96-вр>
2. Земельний кодекс України: Науково-практичний коментар / За заг. ред. В.І. Семчика. – 3-е вид., перероб. і доп. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 896 с. Мачуська І.Б. Земельне право: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2007. – 280с. 2
3. Земельне право України: підруч. для студ. юрид. спец. навч. закл./В.І. Семчик, П.Ф. Кулинич, М.В. Шульга. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2008. – 600с.
4. Земельне право України: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / В.І. Семчик, П.Ф. Кулинич, М.В. Шульга. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2008. – 600с. – С. 176-36.

УДК 349:4

ХУДЬО Ю.В., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **НАСТІНА О.І.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРАВА ГРОМАДЯН - СПАДКОЄМЦІВ НА ЗЕМЕЛЬНУ ЧАСТКУ (ПАЙ), ПОСВІДЧЕНУ СЕРТИФІКАТОМ

Право власності на землю набувається та реалізується на підставі Конституції України, Земельного кодексу України, а також інших законів, що видаються відповідно до них (стаття 78 Земельного кодексу України).

Ключові слова право власності на землю, успадкування прав на земельну частку (пай).

Відповідно до Указу Президента України від 08.08.1995 № 720/95 «Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям» право на земельну частку (пай) мають члени колективного сільськогосподарського підприємства, сільськогосподарського кооперативу, сільськогосподарського акціонерного товариства, в тому числі пенсіонери, які раніше працювали в ньому і залишаються членами зазначеного підприємства, кооперативу, товариства, відповідно до списку, що додається до державного акта на право колективної власності на землю.

Право на земельну частку (пай) також може успадковуватися громадянами, які є спадкоємцями власників земельних часток (паїв), відповідно до ЦК України за законом або заповітом. Для підтвердження наявності права на земельну частку (пай) спадкоємець повинен пред'явити видане нотаріусом свідоцтво про право на спадщину, а також сертифікат на право на земельну частку (пай), який свого часу отримав спадкодавець.

Відповідно до "Прикінцевих положень" Земельного кодексу України:

П. 13. На період до 1 січня 2015 року громадяни і юридичні особи можуть набувати право власності на землі сільськогосподарського призначення загальною площею до 100 гектарів. Ця площа може бути збільшена у разі успадкування земельних ділянок за законом.

П. 14. До 1 січня 2007 року забороняється внесення права на земельну частку (пай) до статутних фондів господарських товариств.

П. 15. Встановити, що громадяни та юридичні особи, які мають у власності земельні ділянки для ведення селянського (фермерського) господарства та іншого товарного сільськогосподарського виробництва, а також громадяни України - власники земельних часток (паїв) не вправі до 1 січня 2007 року продавати або іншим способом відчужувати належні їм земельні ділянки та земельні частки (паї), крім передачі їх у спадщину та при вилученні земель для суспільних потреб.

Питання успадкування в Україні регулюється Цивільним кодексом України.

Відповідно до статті 1216 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) спадкуванням є перехід прав та обов’язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавця), до інших осіб (спадкоємців).

Стаття 1218 ЦК України визначає, що до складу спадщини входять усі права та обов’язки, що належали спадкодавцеві на момент відкриття спадщини і не припинилися внаслідок його смерті.

Так, відповідно до пункту 15 розділу X Перехідних положень Земельного кодексу України право на земельну частку (пай), яке посвідчене сертифікатом, може бути успадковано.

Однак, виникають ситуації, коли спадкодавець мав право на земельну частку (пай), але за життя не оформив сертифіката, був помилково не включений або безпідставно виключений із списку, доданого до державного акта на право колективної власності на землю відповідного колективного сільськогосподарського підприємства (далі – КСП).

В таких випадках, керуючись статтею 1 Закону, право спадкоємців на земельну частку (пай) може бути встановлено в судовому порядку.

Відповідно до абзацу 4 пункту 24 постанови Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 № 7 «Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ» позови громадян, пов’язані з паюванням земель (зокрема, про визнання права на земельну частку (пай), її розмір, незаконність відмови у видачі сертифіката, виділення паю в натурі), можуть бути предметом розгляду судів. Відповідачами в таких справах є КСП, сільськогосподарські кооперативи, районна державна адміністрація, яка затверджувала розмір паю, вирішувала питання про видачу сертифіката, а також виконавчий орган чи орган місцевого самоврядування, що має вирішувати питання про виділення земельної частки (паю) в натурі, тощо.

На підставі зазначеного, право спадкоємців на земельну частку (пай) може бути встановлено в судовому порядку, однак, слід зауважити, що при розгляді справ про визнання права на земельну частку (пай), суд з’ясовує, чи був спадкодавець членом КСП на час реєстрації державного акта на право колективної власності на землю та чи був спадкодавець внесений до списку осіб, що додається до відповідного державного акта.

Список літератури

1. Указ Президента України від 08.08.1995 № 720/95 «Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям»
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/720/95#Text>

2. Земельний кодекс України Кодекс від 20.12.2001 № 2905-III. База даних «законодавство України»/ВР URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#top>

3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. База даних «законодавство України»/ВР URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

4. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 № 7 «Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ».
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va007700-04#Text>

ПЕТРУК Н.В., студент 3 курсу

Науковий керівник – **МЕЛЬНИК В.О.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ТА ЗЕМЕЛЬНОГО ПРАВА: НАЦІОНАЛЬНИЙ І МІЖНАРОДНИЙ ВИМІР

З початку незалежності України, національне законодавство розпочало швидкий ріст і підготовку для свого функціонального управління. Серед низки галузей є також аграрне та земельне права.

Ключові слова аграрне право, сільськогосподарська арена, земельне право.

Здобуття Україною незалежності зумовило значне реформування економіки, метою якої став перехід до ринкових відносин та проголошення аграрної та земельної реформ. Під час вступу України до Ради Європи у 1995 році, головним її завданням було вдосконалення законодавства, а також приведення його до європейського рівня. Саме в цей час з'являється нова галузь – аграрне право, але до сьогоднішнього часу не існує єдиної думки щодо статусу аграрного права.

Під аграрним правом можна розуміти конкретну навчальну дисципліну і правову науку, має самостійну сферу законодавства, котра безперервно змінюється. Практична діяльність на сільськогосподарській арені генерує постійну необхідність в новому законодавчому матеріалі.

Це сфера, в якій люди вивчають аграрне законодавство, аграрно-правові норми і специфіку відповідних відносин. Також це сфера, що досліджує історію виникнення і розвитку цієї галузі права, її перспективи та особливості закордонного досвіду.

Особливістю аграрного права є надзвичайно велика кількість нормативно-правового матеріалу. Через це, виникає чимало колізій та проблем, коли підзаконні нормативно-правові акти суперечать аграрним законодавчим актам. На сьогодні, в даному етапі законодавчого процесу в Україні у галузі аграрного права не існує єдиного уніфікованого законодавчого акту.

Щодо земельного права- земельна реформа розпочалась в 1991 році, мала собою на меті забезпечити реалізацію конституційних прав громадян на вільне розпорядження своєю власністю та прозорі ефективно управління земельними ресурсами, проте Україна одна з країн, в якій земельна реформа була найбільш тривалою у світі через декілька моделей відкриття ринку земель.

Унаслідок дії заборони на відчуження сільськогосподарських земель земельні ділянки приватної форми власності є низьколіквідним економічним активом (землі використовуються лише для обробітку, а не для продажу), що унеможливило довгострокове кредитування сільського господарства, залучення додаткових інвестицій в аграрний сектор економіки,

Проте, реалізація відкриття ринку землі, I етап якого уже відбувся 1 липня

2021 року, землі сільськогосподарського призначення набувають лише фізичні особи, що є громадянами України, максимальний розмір- 100 га на одну особу.

Підсумовуючи вищевказане можна дійти висновку, що кодифікація є ключовою елементом вдосконалення механізму правового регулювання, адже саме кодифікація аграрного законодавства, забезпечує високу сутність його удосконалення, сприяє його вивченню та застосуванню, земельне ж право зробило великий крок для покращення реалізації конституційних прав громадян на вільне розпорядження земельними ділянками, однак ця система є незавершеною.

Список літератури

1. Актуальні питання розвитку земельної реформи в Україні / А.С.Даниленко, Ю.Д.Білик, М.Ю. Гарбуз та ін.; За ред. Ю.Д.Білика — К.: Урожай, 2004. — 96 с. URL:http://masters.donntu.org/2009/ggeo/yarosh/library/article_2.htm0).

2. Земельний кодекс України Кодекс від 20.12.2001 № 2905-III.База даних «законодавство України»/ВР. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#top> .

3. Юридична газета Всеукраїнське професійне юридичне видання URL:<https://jur-gazeta.com/publications/practice/zemelne-agrame-pravo>

ЗМІСТ

Процько М.І. Окремі питання земельно-правової реформи.....	3
Андрушко І.О., Малишко І.В. Новелли податкового законодавства щодо фізичних осіб підприємців.....	5
Андрущенко М.М., Настіна О.І. Землі громадської забудови та землі житлової забудови: спільні та відмінні риси.....	7
Бреус А.О., Грек І.М. Волонтерський рух: становлення та розвиток на Білоцерківщині.....	9
Богданевич Д.І., Терещук М.М. Правова культура в Україні: проблеми формування...	11
Васютюк А.А., Макарчук В.В. Співвідношення міжнародних злочинів та злочинів міжнародного характеру.....	13
Гребенко А.Є., Настіна О.І. Про право іноземців та осіб без громадянства на землі сільськогосподарського призначення.....	15
Дроваль А.С., Настіна О.І. Обмеження прав на землю.....	16
Зайцева Н.В., Настіна О.І. Конституційні засади реалізації права власності на землю в Україні.....	19
Козубенко Я.С., Настіна О.І. Правові питання використання земель запасу.....	21
Морська В.Р., Настіна О.І. Правові засади збереження земель.....	22
Мельник В.Р., Мельник Л.М. Проблема людської свободи в екзистенціалізмі.....	24
Пустовіт І.С., Макарчук В.В. Поняття «вимушена міграція» в юридичній літературі.....	26
Слободянюк В.С., Бровко Н.І. Проблемні питання реалізації закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» в період війни.....	28
Качалов В.О., Пахомова А.О. Правова охорона винаходів: міжнародний досвід.....	31
Дзюман А.К., Ломакіна І.Ю. Трудова міграція в сучасних умовах.....	33
Клименко Д.О., Самойлович А.А. Актуальність запобігання корупції у земельних відносинах.....	35
Костюк Р.М., Сокиринська О. А. Нюрнберзький процес з погляду сучасності.....	37
Кубрик А.О., Сімакова С.І. Правові підстави протидії корупції в органах поліції України.....	39
Майстренко А.А., Малишко І.В. Податкова реформа в період воєнного стану.....	41
Мерзлов В.С., Мельник О.Г. Створення належних умов для реалізації прав людини в Україні через призму принципу рівності та недискримінації.....	43
Мідянка І. І., Єфремова І.І. Значення договорів у реалізації цивільних прав.....	45
Пархоменко С.О., Мельник О.Г. Гарантії діяльності правозахисників у досягненні цілей щодо захисту прав людини в ЄС.....	47
Плахотнюк А. В., Аргат Я. П. Історія розвитку патронату над дітьми в Україні.....	48
Малишко Д.В., Терещук М.М. Гносеологічні витоки правової системи України.....	50
Сергєєв О. В., Мельник О. Г. Воєнні кримінальні правопорушення, вчинені російськими окупантами на території України.....	52
Норченко К.С., Настіна О.І. Землі сільськогосподарського призначення: сучасні проблеми та виклики.....	54
Плахотнюк А.В., Сімакова С.І. Правові засади запобігання корупції в медицині.....	56
Петрук Н.В., Настіна О.І. Реалізація права на землі сільськогосподарського призначення в сучасних умовах.....	59
Приймак М.Ю., Росавіцький О.О. Організуюча діяльність державної служби.....	60

Щербина О.Є., Мельник О.Г. Правовий звичай як джерело романо-германського права.....	62
Плахотнюк А., Настіна О.І. Землі сільськогосподарського призначення як об'єкти оподаткування.....	64
Сергєєв О. В., Єфремова І. І. Порухення прав дитини у шкільних установах.....	66
Щербина О.Є., Настіна О.І. Підстави та порядок припинення права власності на землю за земельним законодавством.....	68
Худьо Ю.В., Настіна О.І. Права громадян – спадкоємців на земельну частку (пай), посвідчену сертифікатом.....	72
Петрук Н.В., Мельник В.О. Актуальні питання розвитку аграрного та земельного права: національний і міжнародний вимір.....	74